

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostně právní

Katedra kriminální policie

Protiterorismus jako oblast mezinárodní a institucionální spolupráce

Bakalářská práce

Counterterrorism as an area of international and institutional cooperation

Bachelor thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

doc. PhDr. Marian Brzybohatý, Ph.D.

AUTOR PRÁCE

Pavel Sedlář

PRAHA

2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji, a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze dne 10. 3. 2023

Pavel Sedlář

ANOTACE

Práce se zabývá problematikou terorismu a boje s ním v kontextu mezinárodní spolupráce, aktivních protiteroristických nástrojů, institucí a organizací. Zpracovává a porovnává přístup klíčových aktérů mezinárodního boje s terorem (Evropská unie, Spojené státy americké, Ruská federace), analyzuje význam zásadních mezinárodních institucí zaměřených na protiteroristické aktivity. Věnuje se také potenciálním hrozbám teroristických aktivit na území České republiky a jejich řešení.

KLÍČOVÁ SLOVA

bezpečnost, extremismus, mezinárodní spolupráce, protiterorismus, terorismus, radikalismus, Interpol, Europol, Eurojust,

ANNOTATION

The thesis deals with the phenomenon of terrorism and the fight against it in the context of international cooperation, active anti-terrorist instruments, institutions and organizations. It elaborates and compares the approach of the key actors in the international fight against terror (the European Union, the United States of America, the Russian Federation), and analyzes the importance of essential international institutions focused on anti-terrorist activities. Moreover it deals with potential threats of terrorist activities on the territory of the Czech Republic and their solutions.

KEY WORDS

safety, extremism, international, cooperation, counter-terrorism, terrorism, radicalism, Interpol, Europol, Eurojust

OBSAH

Úvod	6
1 Terorismus, jeho příčiny, metody a aktuální formy	8
1.1 Historický kontext terorismu a boje proti němu	8
1.2 Vymezení základních pojmů	12
1.2.1 Terorismus	12
1.2.2 Teroristická skupina	13
1.2.3 Protiterorismus	13
1.2.4 Radikalismus	13
1.2.5 Extremismus	14
1.2.6 Náboženský extremismus	14
1.2.7 Islamismus a Fundamentalismus	14
1.3 Aktuální formy a metody terorismu	15
1.3.1 Základní formy terorismu	15
1.3.2 Metody terorismu	17
2 Mezinárodní boj proti terorismu	18
2.1 EU v boji proti terorismu	18
2.2 USA v boji proti terorismu	21
2.3 Ruská federace v boji proti terorismu	24
2.4 Komparace pohledů na boj proti terorismu v rámci jednotlivých velmocí	25
3 Vybrané instituce a jejich nástroje v boji proti terorismu	27
3.1 Interpol	28
3.1.1 Struktura Interpolu	29
3.2 Europol	30
3.2.1 Struktura Europolu	31
3.3 Eurojust	32
3.4 Zpravodajské služby v rámci Evropské unie	33
4 Proti-teroristická politika České republiky	34

4.1	Vývoj terorismu na území České republiky	35
4.1.1	Komunistická diktatura a socialistické Československo	36
4.1.2	Situace po pádu totalitního režimu.....	37
4.1.3	Události s teroristickým kontextem po roce 2000	39
4.2	Hrozba terorismu na území České republiky	40
4.2.1	Rizikové faktory v souvislosti s případnou teroristickou aktivitou.....	41
4.2.2	Eventuální zdroje teroristické aktivity.....	42
4.3	Strategie České republiky pro boj s terorismem	47
	Závěr	51
	Seznam použitých zdrojů	55

Úvod

Řešení otázek efektivního boje proti globálnímu terorismu, a to zejména boje proti islámskému terorismu, můžeme v posledních desetiletích považovat za jednu ze základních, které vyvstaly pro státy Evropy a USA. Zlomovým okamžikem byly teroristické útoky z 11. září 2001 a následné útoky na území Evropy.¹

Svým rozsahem, množstvím obětí a způsobenými škodami vzbuzovaly totiž jak v americké, tak v evropské populaci otázky, zdali jsou vlády schopny efektivně a účinně bojovat s hrozbou mezinárodního terorismu, zdali policejní, vojenské či zpravodajské složky dokáží nejenom reagovat na vzniklou situaci po teroristickém útoku, ale zdali svým působením a činnostmi dokáží působit preventivně a dalším teroristickým útokům zabránit. Akutní hrozba činnosti teroristických struktur vedla mnohé státy k vytvoření či přetvoření svých strategií boje proti terorismu, rozšiřování pravomocí zejména pro zpravodajské úřady a vytváření vhodných podmínek pro zjišťování informací o činnostech teroristických skupin, vytváření nástrojů ke zamrazení finančních toků, které tyto skupiny využívaly, jakož i k zadržení či eliminaci jejich členů.

V úvodu své práce bych se rád věnoval základnímu vymezení pojmů, které jsou s terorismem spjaty, samotnému historickému vývoji terorismu a aktuálními metodami a formami, které teroristické skupiny používají.

V další kapitole se budu věnovat rozlišnému vnímání pojmu terorismu a způsobu boje proti němu na území USA, Evropské unie a Ruské federace. Tato kapitola pak bude zakončena vzájemnou komparací všech tří pohledů.

K dosažení cílů, zlepšení efektivnosti boje s terorismem či mezinárodním zločinem byly v průběhu 20. století vytvářeny mezinárodní policejní či soudní instituce, které mají za úkol za pomoci své činnosti zlepšení vzájemné spolupráce mezi jednotlivými státy s úmyslem lépe odhalovat trestnou činnost mezinárodních

---

¹ K prvnímu teroristickému útoku na území Evropské unie od vyhlášení Islámského státu, ke kterému se přihlásil, došlo 7. ledna 2015 v Paříži. Při útoku v budově týdeníku Charlie Hebdo bylo zabito 12 lidí. Při druhé sérii útoků v Paříži 13. listopadu 2015 zahynulo 130 civilistů. Zatím poslední útoky z 22. března 2016 v Bruselu si vyžádaly nejméně 31 obětí

zločineckých a teroristických skupin. Další kapitola bude tedy zaměřena na exkurz mezi vybrané nadnárodní policejní či soudní instituce, které svojí činností napomáhají při odhalování a vyšetřování mezinárodních trestných činů. V práci bude popsán jak historický vývoj těchto institucí, tak jejich postavení a činnost. Současně budou v této kapitole obecně rozebrány některé nástroje využívané v boji proti terorismu.

Poslední kapitola umožní náhled do historického vývoje terorismu na území České republiky. Bude se zabývat aktuální hrozbou teroristických útoků a na závěr bude proveden výčet a popis policejních a zpravodajských institucí České republiky, které se zabývají aktuálním vývojem terorismu u nás.

1 Terorismus, jeho příčiny, metody a aktuální formy

Jakkoli by se mohlo zdát, že je terorismus moderní fenomén, který se zásadně projevuje v životě lidí teprve několik posledních desetiletí, není to úplná pravda. V této kapitole se budeme zabývat historickými kořeny teroristických aktivit tak, abychom terorismus dokázali chápat v širším kontextu, než v mediální zkratce, která tento pojem v českém prostředí v posledních letech velmi zužuje.

Pro další rozpracování problematiky bude nezbytné se alespoň krátce dotknout terminologického vymezení základních pojmů. Oblast terorismu je po této stránce - i s ohledem na závažnost a celosvětový význam - velmi intenzivně zpracovávána. Definiční zdroje proto budeme vybírat především s ohledem na cíle práce.²

1.1 Historický kontext terorismu a boje proti němu

Pokud budeme chápat terorismus v nejobecnější rovině jako násilný akt s cílem zastrašit nepřítele, nebo obecněji jakéhokoli jedince nebo skupinu lidí, pak je zřejmé, že jednání, které nese tyto znaky, provázejí lidstvo od biblických dob. Zvláště v antické době byly velmi úzce spojeny s nástroji politiky, nebo tehdy přijatelného vedení válečných operací. Jako teroristické činy starověku tak můžeme chápat například vraždy politických oponentů, masové vraždění při obléhání měst nebo taktiku spálené země. Pro tyto odstrašující metody se používal římský pojem ničivá nebo trestná válka.³

Stejně paralely pak objevujeme ve středověkém válečnictví, kultu muslimských asasínů mezi 11. a 13. stoletím a zcela novým způsobem také v teroru domorodého obyvatelstva při dobývání amerického kontinentu. Ten provázely poprvé také stejně kruté odvetné akce indiánů.⁴

---

² Především, co se týká komparace přístupů globálně významných politik EU, USA a Ruské federace.

³ CARR, Caleb. *Dějiny terorismu: dějiny války proti civilistům : [od starověku po současnost]*. Praha: Práh, 2002. ISBN 80-7252-063-6.

⁴ *Světový terorismus: encyklopedie*. Praha: Svojtka & Co., 2001. ISBN 80-7237-340-4.

Už v tomto nejširším pojetí historického terorismu je možné vysledovat zásadní spojující znak, který odliší teroristické metody od “konvečních”⁵ válečných strategií: je jím (často masivní) násilí na civilním obyvatelstvu a užívání demonstrativně krutých nebo překvapujících útoků.⁶

Jakkoli vnímáme kulturně slovo *teror* nejčastěji v konotaci destrukce práva, jeho moderní zrod (na poli negativního ovlivňování společnosti) se váže v podstatě k opačnému úsilí. Koncem 18. století se stal základem prosazování práva v porevoluční Francii. Robespierre o teroru mluví jako o pohotové a přísné a neoblomné spravedlnosti.⁷ V tomto pojetí je tedy odstrašující násilí chápáno jako nástroj vlády práva. Zvláštní konotaci k teroristickým praktikám v tomto období přidává Carr, který věnuje v této souvislosti poměrně rozsáhlou úvahu námořnímu pirátství. Na jeho vývoji demonstruje posun od terorismu (sledujícímu politické cíle) k organizovanému zločinu (usilujícímu především o nelegální obohacení). Podobné posuny lze přitom pozorovat i na ne tak dávné nebo současné teroristické scéně, často vnitřně obhajované potřebou zisku prostředků pro hlavní činnost teroristických organizací.

Zejména druhá polovina 19. století je pak obdobím, kdy se rozvíjí terorismus v podobě, kterou pod tímto pojmem nejčastěji chápeme. Strmiska v té souvislosti upozorňuje na “filosofii bomby”, která se v tomto období poprvé objevuje v Evropském prostoru. Ve své podstatě legitimizuje spravedlností (legálností) cíle použití jakýchkoli prostředků. Připomíná ale zároveň, že tento myšlenkový závěr není sám o sobě terorismem, jakkoli pro něj (a další hrůzné děje 20. století) připravuje půdu. Ve své podstatě teroristické je pak působení ruských narodníků, akce francouzských, italských a španělských anarchistů zahrnující především různé politicky motivované vraždy a atentáty.⁸ Teroristické činy stály na počátcích obou světových válek a nejpozději s jejím koncem se rozvíjí terorismus (včetně mezinárodního) nebývalým tempem.

---

⁵ Pozn. výhradně ve smyslu současných konvencí. Starověké, středověké a raně novověké válečnictví přirozeně žádné podobné limity neznalo.

⁶ BONANATE, Luigi. *Mezinárodní terorismus*. Praha: Columbus, 1997. ISBN 80-85928-45-0.

⁷ CARR, Caleb. *Dějiny terorismu: dějiny války proti civilistům : [od starověku po současnost]*. Praha: Práh, 2002. ISBN 80-7252-063-6..

⁸ STRMISKA, Maxmilián. *Politický terorismus: úvod do studia politického terorismu v demokratických systémech*. Brno: Masarykova univerzita, 1996. ISBN 80-210-1360-5.

Fenomén mezinárodního terorismu situuje například Aichler od 70. let 20. století do úrovně mezistátních nepřímých konfliktů. Skrze podporu teroristických organizací na území jiných států prosazují státy skrytě vlastní zájmy. V té souvislosti používá pojem “stát sponzorující terorismus.” V kontextu probíhající studené války přitom šlo o tradiční demokracie západního typu, tato jejich činnost přitom téměř výhradně směřovala do arabských zemí (nebo hájila jejich zájmy zde).⁹

Nové tisíciletí pak do fenoménu mezinárodního terorismu novou silou vneslo prvky náboženského teroru (známé ji historicky) a globálního působení teroristických organizací. V odpovědi na to se pak samozřejmě globalizuje i anti-terorismus (boj proti teroristickým strukturám). Neznamená to ale, že by terorismus v lokálním měřítku, zaměřený na malé, ojedinělé akce, přestal existovat, nebo byl méně nebezpečný.¹⁰ Zvláště v souvislosti s tím, jaké prostředky globální terorismus volí a na jaké bázi (viz dále) probíhá, je ale nebezpečnost této formy znatelně vyšší.

Významnými změnami, kterými v novém miléniu terorismus prošel, jsou:

1. *globální charakter.* V ostrém kontrastu s lokálními teroristickými boji, které po druhé světové válce probíhaly například v Alžírsku, Jižním Tyrolsku, na Kypru, Baskicku, Severním Irsku, ale i pozdější levicový terorismus Rudých brigád nebo Frakce rudé armády, dochází k vzniku mezinárodních struktur, perfektně organizovaných, schopných vyvíjet činnost bez vazby na konkrétní lokalitu.
2. *snaha o demonstrativně masové dopady teroristických činů.* Což je určitý odklon od terorismu atentátního typu, s úzce vymezenými, strategicky volenými cíli agrese k plošnému, mediálně atraktivnímu násilí.
3. *změna referenčního objektu.* Nositeli teroristických aktivit není národnostní menšina, nebo marginalizovaná skupina uvnitř jednoho státu nebo jedné

---

⁹ EICHLER, Jan. *Terorismus a války v době globalizace*. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1790-9, s. 204-208

¹⁰ STRMISKA, Maxmilián. *Politický terorismus: úvod do studia politického terorismu v demokratických systémech*. Brno: Masarykova univerzita, 1996. ISBN 80-210-1360-5.

společnosti, ale ve své podstatě i radikalizovaná odnož jednoho z hlavních světových náboženství.¹¹

Tento historický exkurz si v žádném případě neklade nároky úplnosti nebo reprezentativnosti. Jeho cílem bylo podotknout, že pojem terorismus, resp. jevy mající s ním mnoho společných znaků, stejně jako boj proti němu, je výrazně starší, než aktuálně vděčná zkratka na globální terorismus, který na sebe ze své podstaty strhává obrovskou míru pozornosti.

Co naopak demonstruje přesvědčivě, je, že důvody pro terorismus mohou být různé a k užití stejných extrémních nástrojů přitom mohou vést právě antagonické důvody. Že terorismus může být a často je podporován vládami nebo legálními strukturami, a to nejenom ve formě přímého teroru, ale také jako součást boje o moc, mezinárodní politiky nebo války. Konečně, že prokazuje, že dokáže poměrně dobře sloužit také konzervativním cílům (nikoli pouze revolučním, separatistickým, bojovým nebo třeba fundamentálním). Jakkoli je nezbytně nutné jej jako cestu k dosahování těchto cílů razantně odmítnout, jak připomíná Bonanante - Izrael jako stát by ale těžko existoval bez dlouhé a vytrvalé teroristické kampaně.

Velmi zajímavý pohled na historický vývoj terorismu nabízí Eric Hobsbawm. Všímá si jednak vzestupu hrůznosti (agresivity, plošnosti) teroristických činů, který spojuje s určitým zbarbarštěním společnosti, začínajícím v hrůzách první světové války. Předpokládá, že stále větší intenzitu "hrůzy" teroristé potřebují proto, že je na určitou míru násilí (konvenčního, nebo jen symbolického) společnost zvyklá a teprve vnesením násilí tam, kde není obvyklé (sportovní utkání, hotely) nebo v míře, která zlomí veškeré mantinely (a očekávání určitého množství násilí spojeného s kriminalitou nebo jejím potíráním) jim umožňuje dosahovat efektivně vlastních cílů. V té souvislosti poukazuje na pád bariér v tom, jaká míra a jaká explicita násilí je společnosti nabízena prostřednictvím médií. Za naprosto zásadní přesto považuje ideologické přesvědčení, boj za správnou věc, odosobnění osobní zodpovědnosti za páchané činy, společné celému vývoji.

---

¹¹ EICHLER, Jan. *Terorismus a války v době globalizace*. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1790-9, s. 204

Je nepochybné, že teroristický čin „může zásadním způsobem ovlivnit osudy jednotlivců, skupin, národů a států. Může dokonce iniciovat události, změnit historický vývoj v celosvětovém měřítku. V této potenciální možnosti je podstata síly terorismu.“¹²

1.2 Vymezení základních pojmů

1.2.1 Terorismus

Tento pojem pochází z latinského slova *Terrere*, v překladu jej můžeme vyložit jako hrozbu nebo působení úzkosti a strachu. Na konci 18. století v období vlády teroru se za Velké francouzské revoluce jednalo o způsob vlády a současně také o jednu z forem terorismu (státní terorismus). Jedná se o způsob, který za účelem dosažení etnických, politických či náboženských cílů používá metod nátlaku, vyhrožování, vydírání, strachu a paniky, a to za použití psychického nebo fyzického násilí, eliminace osob či škod na majetku. Nejedná se o formu války, guerilly, ani o politické či náboženské hnutí, nýbrž o metodu využívanou extremistickými a radikalistickými skupinami. Klasickým prostředím pro vznik či rozvoj terorismu jsou radikální extremistická hnutí.

Eichler vymezuje 4 vývojová stádia terorismu¹³:

1. vývojové stádium – národní terorismus spočívající v anarchismu (2. polovina 19. století až 1. světová válka)
2. vývojové stádium – národní terorismus neanarchický (přelom 19. a 20. století až do současnosti)
3. vývojové stádium – mezinárodní terorismus (60. léta 20. století až do současnosti)
4. vývojové stádium – globální terorismus (počátek 11. září 2001 až do současnosti).

---

¹² EICHLER, Jan. *Terorismus a války v době globalizace*. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1790-9, s. 204

¹³ EICHLER, Jan. *Terorismus a války v době globalizace*. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1790-9, s. 152-156.

1.2.2 Teroristická skupina

Teroristickou skupinu je možné definovat jako skupinu (seskupení) osob se stejným přesvědčením, která byla vytvořena (působila) po určitou dobu. Je zpravidla hierarchicky rozdělena, má tedy svou strukturu a její členové jsou do skupiny začleňováni s jasně vymezeným postavením a úlohou. Jedná se tedy o skupinu, která není vytvořena čistě za účelem spáchání teroristického útoku.

Tyto skupiny ke své činnosti potřebují jistou formu podpory, která může být buď pasivní či aktivní. Pod pasivní podporou rozumíme ideologické a názorové spříznění. Aktivní podporu lze chápat jako činnost v podobě poskytování finančních prostředků, zbraní, vybavení a techniky, případně prostorů k činnosti, ale také zajišťování falešných dokladů, realizaci výcviku či zprostředkování dat či informací.

Podporovatelé teroristických skupin mohou být státy (státní terorismus), jiné teroristické organizace, případně sdělovací prostředky šířící ideologii těchto skupin. Právě v současné době totiž sdělovací prostředky hrají velkou roli (ač nevědomě) při šíření samotných informací o teroristických aktivitách, neboť právě prostřednictvím masmédií se tyto informace mohlo snadno šířit a vytvářet tak podhoubí pro strach a paniku. V konečném důsledku jsou to právě media, která informace celosvětově šíří a stávají se tak nástrojem teroristické propagandy.

1.2.3 Protiterorismus

Jedná se souhrn aktivit a opatření bezpečnostních, vojenských a zpravodajských složek za účelem prevence (shromažďování dat a informací o aktivitách teroristických skupin, prověřování a odhalování příprav teroristických útoků) a v případné potřeby represe (zadržení či eliminace teroristů či teroristických skupin, koordinace a řízení policejních a vojenských operací, zajišťování a dokumentování aktivit a stop o přípravě či spáchání teroristických útoků).

1.2.4 Radikalismus

Lze jej definovat jako směr, uskupení názorů nebo postoj kritizující existující společenské vztahy a současně usilující o jejich změnu, reformu či zrušení. Ve

vztahu k terorismu je radikalismus považován za první vývojový stupeň, jenž může postupně přerůst v extremismus.¹⁴

1.2.5 Extremismus

Lze definovat jako verbální či nonverbální projev a aktivitu, která v jedinci či skupině vytváří vyhraněný názor vybočující ze společensky uznávaných či zákonem stanovených norem. Vyznačuje se rasovou, náboženskou, politickou, národnostní či jinou nesnášenlivostí. Osoby začleněné do extremistických skupin jednají na hraně zákona, nebo překračují hranici útoky na základní hodnoty sociálního uspořádání, života, zdraví, majetku nebo veřejného pořádku.¹⁵

1.2.6 Náboženský extremismus

Jedná se o extremistické chování (vybočující z právního řádu či se sociálně patologickými znaky) jedince, nebo skupiny osob, která je silně ovlivněna náboženskou ideologií. V těchto skupinách je možno pozorovat psychickou manipulaci lidí začleněných do konkrétní komunity.¹⁶

1.2.7 Islamismus a Fundamentalismus

Islamismus lze považovat za náboženský směr, jehož idea je nastolení „pravého“ a jediného náboženství – islámu. Myšlenkou islamismu je skutečnost, že sjednocení celosvětové populace pod islám a islámské právo vyřeší všechny politické, ekonomické i sociální problémy. Stoupenci islamismu se zpravidla odvolávají na své náboženství, jehož výklad si interpretují dle potřeb tak, aby jím legitimizovali své činy.¹⁷

Ačkoliv kořeny fundamentalismu lze dohledat na přelomu 19. a 20. století v protestantských kruzích v USA, je tento pojem v současnosti spíše spojován s militantními formami islámu. Mezi jeho apriorní znaky lze zařadit lpění na starých hodnotách, strach z nového a s tím spojeným strachem z nejistot, prosazování

---

¹⁴ mvcr.cz [online]. [cit.1.12.2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/chh/clanek/ostatni-hybridni-hrozby-radikalizace.aspx>

¹⁵ srov. policie.cz [online]. [cit.1.12.2022]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/ncoz-extremismus-co-je-extremismus.aspx>

¹⁶ MAREŠ, Miroslav. *Extremismus v ČR: Náboženský extremismus*. Demokracie versus extremismus. 2013, Praha, ISBN 978-80-905551-0-5, s. 1 - 10

¹⁷ radiozurnal.rozhlas.cz [online]. [cit.1.12.2022]. Dostupné z: <https://radiozurnal.rozhlas.cz/rozdil-mezi-islamem-a-islamismem-neni-jen-nekolik-pismen-rika-autorka-knihy-tady-6210413>

bezmezného přesvědčení o pravdě a právu soudit ostatní. Cílem fundamentalistů je návrat k jediné víře a to za použití metod a prostředků. Právě proto se fundamentalisté často uchylují k násilí včetně terorismu. Stejně jako v případě islamismu můžeme také u fundamentalismu pozorovat znak utváření si vlastní pravdy a výkladu textů z Koránu.¹⁸

1.3 Aktuální formy a metody terorismu

Stejně jako terorismus se vyvíjí také její formy a metody. Podstatou novodobých teroristických útoků je s přihlédnutím k dalším aspektům (finanční zdroje, podpora, možnost obstarání prostředků ke spáchání teroristického útoku) použití takových forem a metod, díky kterým dojde k zavraždění co největšího počtu osob. V současnosti se počet teroristických útoků ve světě sice snižuje, avšak samotný rozsah se oproti tomu naopak zvyšuje. Během novodobých útoků narůstá počet obětí, i materiální škody jsou mnohem větší než v minulosti.

1.3.1 Základní formy terorismu

Na formy terorismu je možné pohlížet z několika úhlů, zejména v rámci teritoria, ideologie či rozsahu. V této souvislosti může formy rozdělit do několika skupin:

Vnitrostátní a mezinárodní terorismus

Jedná se o formu rozdělení dle teritoriální působnosti. U vnitrostátního terorismu činnost teroristické struktury nepřesahuje ve své působnosti státní hranici daného státu. Oproti tomu za mezinárodní terorismus můžeme považovat teror pachatelů proti obyvatelstvu či orgánům jiné země (např. teroristické útoky vůči turistům).

Státní terorismus a náboženský terorismus

Státní terorismus, jak již název napovídá, používá státní aparát zejména vůči svým oponentům, národnostním či náboženským skupinám. Za náboženský terorismus je považována taková forma terorismu, při které jsou prosazovány

---

¹⁸ KROPÁČEK, Luboš. *Islámský fundamentalismus*. Praha: Vyšehrad, 1996. ISBN 80-7021-168-7, s. 5-27.

náboženské ideologie. Pochopitelně cíle náboženského terorismu mohou být spjaté s politikou daného státu, případně sloužit jako záminka. Současně lze náboženský terorismu považovat za jednu z nejnebezpečnějších forem terorismu, neboť v něm hraje velkou roli fanatismus pachatele či skupin. Jejich činy jsou totiž v dané komunitě glorifikovány a samotní pachatelé jsou zejména při sebevražedných atentátech považováni za mučedníky, hrdiny, či nositele víry.

Mediální a kyberterorismus

V době medií, internetu, sociální sítí a různých virtuálních služeb je mediální, nebo též informační terorismus, na vzestupu. Jeho úlohou je ovlivnění názoru a mínění veřejnosti a to za používání fiktivních zpráv, dezinformací a propagandy.

Kyberterorismus je formou terorismu, který se za využití služeb tzv. "crackerů" pokouší ukrást, poškodit či úmyslně pozměnit virtuální data civilních, vojenských či státních organizací. Taktéž se jedná o útoky, kterými se útočník pokouší vyřadit z provozu informační systémy těchto subjektů. Ačkoliv se jedná o virtuální útoky, při kterých fakticky nedochází k útoku na život či zdraví osob, tak kyberútok často napáchá znatelné škody, neboť může jak omezit, či zcela vyřadit provoz (informační systémy) důležitých státních i nestátních organizací, tak může zajistit ztrátu dat, které mohou být následně zneužity pro potřeby teroristické organizace.

Konvenční a nekonvenční terorismus

O formě konvenčního terorismu hovoříme v případě, že jsou k útoku použity klasické prostředky zahrnující nástražné výbušné systémy, výbušniny, hořlaviny a třaskaviny, palné a chladné zbraně. Taktéž o této formě hovoříme v případě použití klasických metod (atentáty, sebevražedné atentáty, únosy dopravních prostředků apod.)

Oproti tomu o nekonvenční formě terorismu hovoříme v případech použití zbraní hromadného ničení nebo prostředků informační a psychologické války.

Sociální terorismus

Jedná se o formu, která pro dosažení svých cílů, zneužívá dlouhodobě špatné sociální a ekonomické situace daného regionu.

Superterrorismus

Tento pojem je poměrně novým a je zpravidla užíván jak pro teroristické útoky s velkým počtem obětí, a to zcela bez ohledu na způsob provedení samotného aktu, tak také pro teroristické útoky s využitím nekonvenčních zbraní hromadného ničení.¹⁹

1.3.2 Metody terorismu

Metodami teroristického útoku můžeme rozumět takový způsob činnosti a využití prostředků, za pomoci kterých bude útok následně realizován. Jedná se zejména o sebevražedné atentáty, používání nástražných výbušných systémů, útoky za použití střelných a chladných zbraní či trhavin, únosy a vydírání osob, dále únosy dopravních prostředků, nebo kyberútoky. K dosažení cíle však může stačit pouze hrozba a výhružka takovým útokem.

Z daného výčtu je v současnosti patrně nejrozšířenější metodou používání nástražných výbušných systémů. Více než polovina mezinárodních teroristických útoků v posledních letech byla realizována právě touto metodou. Důvod je možné spatřovat jak v nízkých nákladech na pořízení výbušného systému, tak v dostupnosti prostředků potřebných k jeho výrobě. Současně z hlediska realizace útoku je poměrně snadné rozmístění výbušných systémů (pokud cílem není např. střežený objekt), proto jsou výbušné systémy umisťovány do míst s malým stupněm zabezpečení a vysokou fluktuací lidí (např. obchodní domy, stanice hromadné dopravy a její prostředky, atd.). Cílem těchto útoků bývají zejména lidské oběti (útok ve stanici metra), dále symbolické cíle (modlitebny, kostely), ale také významné cíle (nemocnice, elektrárny, apod.).²⁰

---

¹⁹ VEGRICHTOVÁ, Barbora, Miroslav. *Hrozba radikalizace: Terorismu, varovné signály a ochrana společnosti*. 2019, Praha : Grada, ISBN 978-80-271-1069-8.

²⁰ VEGRICHTOVÁ, Barbora, Miroslav. *Hrozba radikalizace: Terorismu, varovné signály a ochrana společnosti*. 2019, Praha : Grada, ISBN 978-80-271-1069-8.

2 Mezinárodní boj proti terorismu

2.1 EU v boji proti terorismu

Základy mezinárodní spolupráce při potírání terorismu byly v organizovanější podobě položeny v Evropě na konci 20. století. Je nutné připomenout, že jde o důsledek změn ve struktuře a intenzitě politického násilí. Totiž první polovina 20. století se v Evropě (v tomto kontextu) nesla především ve znamení etnického násilí a to jak v podobě útoků mezi balkánskými národy, tak poté např. v 30. letech pouličním fašistickým terorem vůči Židům. Převážná část útoků byla označována jako politicky motivovaná, ale na úrovni mezinárodní spolupráce platila zpravidla zásada nevměšování se do takto motivovaných zločinů.²¹

V 60. až 80. letech 20. století se na území Irska, Rakouska a Španělska setkáváme čím dál více s etnicko-separatisticky motivovanými útoky. V tu samou dobu dochází k rozmachu také ultra levicového terorismu v západoevropských zemích.

Tento nevídaný nárůst politicky motivovaného násilí zapříčinil, že představitelé jednotlivých států pociťovali potřebu vzájemné spolupráce. K jejímu rozvoji přispěla zejména Organizace spojených národů, která přijala několik protiteroristických úmluv. Dále Rada Evropy, která v roce 1975 zřídila pracovní skupinu TREVI a v roce 1977 přijala Evropskou úmluvu o potlačování terorismu. Svým dílem k boji proti terorismu přispělo také Evropské společenství, které zaštiťovalo zejména vzájemnou spolupráci mezi členskými státy.²²

Pracovní skupina TREVI nebyla nikdy orgánem Evropského společenství. Tato skupina pod vedením ministrů vnitra a spravedlnosti jednotlivých členských států sdružovala a k vzájemné spolupráci vedla zástupce policejních a celních sborů, jakož i tajných služeb jednotlivých členských států. V rámci organizační struktury byla již od počátku zřízena také pracovní skupina TREVI I, která byla vyčleněna přímo ke spolupráci v boji proti terorismu.

---

²¹ MAREŠ, Miroslav. *Protiteroristická politika Evropské unie*. Sociální studia. Brno: Fakulta sociálních studií MU v Brn, 2004, roč. 1, č. 1, s. 21-48,. ISSN 1214-813X.

²² ŠTRUMA, Pavel, Jana NOVÁKOVÁ a Veronika BÍLKOVÁ. *Mezinárodní a evropské instrumenty proti terorismu*. Praha: C. H. Beck, 2003. ISBN 80-7179-305-1, s. 28-46.

V tomto období v Evropě působily zpravidla lokální teroristické skupiny, jejichž činnost významně nepřesahovala hranice jednotlivých členských států (např. Velká Británie - IRA; Německo a Itálie - ultralevicové skupiny). Ačkoliv se tedy jedná o jakýsi přelomový okamžik a zrod budování mezinárodní spolupráce v boji s terorismem na starém kontinentu, tak jednotlivé státy shromažďovaly informace především o teroristických skupinách a strukturách působících převážně na jejich území. Až v 90. letech 20. století díky Maastrichtské (r. 1992-1993) a Amsterdamské smlouvě (r. 1997-1998) dochází společně se vznikem Schengenského prostoru k rozvoji mezinárodní spolupráce v boji proti terorismu v tom pravém slova smyslu.

V této době dochází také ke značné změně teroristických uskupení působících v Evropě. S útlumem činnosti ultralevicových teroristických hnutí a odklonu stále činných avšak neorganizovaných a spíše malých rasisticky smýšlejících ultrapravicových subkultur se na scéně objevují skupiny militantních islamistů.²³

Na přelomu nového tisíciletí dochází ke spojování menších regionálních islamistických skupin zprvu pod volné sítě al-Káidy a po roce 2014 pod nově vzniklou teroristickou frakci Islámský stát. Islámské teroristické skupiny svoji akceschopnost demonstrovaly již v srpnu 1998 při bombovém útoku na americké ambasády v keňském Nairobi a v tazmánském Daresalámu. Po teroristických útocích 11. září 2001 na cíle v americkém New Yorku a Washingtonu dochází k zásadní změně pojetí terorismu, který je od této doby v západních zemích skloňován takřka výhradně už jen ve spojení s Islámem. V březnu 2004 dochází k bombovému teroristickému útoku na území Evropy. Členové MICG (Marocké islámské odnože al-Káidy) v ranních hodinách rozmístili celkem 13 sportovních tašek s výbušninami na vlakových nádražích a ve vlakových spojích. V průběhu 4 minut pak odpálili celkem 10 náloží. Tento teroristický útok měl na svědomí 191 lidí a dalších takřka 2 000 lidí bylo zraněno. Také k teroristickému útoku z července 2005 se přihlásila al-Káida. Tehdy 4 sebevražední útočníci využili v dopoledních hodinách ranní špičky a v prostředcích hromadné dopravy Londýna odpálili

---

²³ DELPECH, Thérèse. *International terrorism and Europe. Chaillot papers*, 2002, č. 56, s. 8-9. ISSN 1017-7566

celkem 4 nálože. Při tomto útoku došlo k usmrcení 52 lidí a něco přes 700 osob bylo zraněno.

Na tyto útoky již byla nucena reagovat Rada Evropy, která v listopadu 2005 přijala Strategii EU pro boj proti terorismu. Jedná se o formu závazku Evropské unie celosvětově bojovat, dodržovat lidská práva a učinit tak Evropu bezpečnější. Cíle strategie pak byly vymezeny do 4 základních pilířů - prevence, ochrana, pronásledování a reakce.²⁴

Evropská rada si plně uvědomuje, že pouze pár jedinců z malého počtu těch, kteří se uchylují k extremistickým ideologiím, se aktivně zapojí do teroristických činů. Za cíl v rámci prevence si tedy klade zejména zamezení radikalizace a náboru nových teroristů do služeb teroristické sítě al-Káida a jí podobných (pozn. teroristická organizace al-Káida v danou dobu představovala největší hrozbu pro západní země z hlediska schopnosti a možnosti spáchat teroristický čin na půdě Evropy), a to zejména na půdě evropských států. Z provedených vyšetřování totiž vyplynulo, že půdou k radikalizaci a branou ke vstupu do islamistických teroristických skupin nebyla již pouze půda islámských států, ale k samotné radikalizaci docházelo přímo na půdě Evropy. Toto bylo v danou dobu možno demonstrovat právě na útoku ve Velké Británii, kdy se 3 ze 4 atentátníků narodili a vyrůstali ve Velké Británii.

Ačkoliv boj proti radikalizaci a náboru nových členů do teroristických skupin byl výsadou vnitrostátních bezpečnostních složek jednotlivých států, Evropská unie se zavázala k nápomoci při koordinaci a sdílení informací mezi jednotlivými státy.

Mezi způsoby, jak docílit předcházení radikalizace, Evropská rada zařadila mj. vytvoření společných postupů při detekování a eliminaci závadového chování zejména ve virtuálním světě. Dále považuje za nezbytné vymezit ohroženou (náchylnou) skupinu obyvatelstva a sledovat místa, kde by k její radikalizaci a náboru mohlo dojít. Mezi výčtem dílčích opatření však můžeme najít také např. vytvoření a rozvoj mezikulturních dialogů, vytvoření mediální a komunikační

---

²⁴ srov. Strategie Evropské unie pro boj proti terorismu ve znění k 30. listopadu 2005 [online]. [cit. 1.3.2011]. Dostupné z: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST%2014469%202005%20REV%204/CS/pdf>

strategie či prosazování věcí veřejných, demokracie, vzdělávání a hospodářské prosperity.²⁵

2.2 USA v boji proti terorismu

Protiteroristické politiky jednotlivých států se zpravidla formují na základě vlastní historické zkušenosti s terorismem. Není tomu ani jinak u Spojených států. USA se v průběhu 20. a 21. století zapojily a významně ovlivnily výsledek mnoha válečných konfliktů. V tomto období však kromě 7. prosince 1941 (útok na Pearl Harbor) probíhaly konflikty vždy mimo území tohoto státu. Proto lze v daném kontextu označit 11. září 2001 (teroristické útoky) za jakýsi milník v boji s globálním terorismem. Tuto skutečnost konstatoval po 11. září také tehdejší prezident George W. Bush před Kongresem Spojených států amerických: *„Nepřátelé svobody 11. září spáchali válečný akt proti naší zemi. Američané prošli válkami, ale za posledních 136 let šlo o války na cizí půdě s výjimkou jedné neděle v roce 1941.”*²⁶

Útok, ke kterému dne 11. září došlo, v amerických občanech, zejména svým rozsahem a počtem obětí, vzbudil jistou nedůvěru ve schopnost vlády účinně reagovat a současně chránit obyvatele své země před hrozbou teroristických útoků. Reakce na sebe však nenechala dlouho čekat. Následujícího dne byla odpovědnost za útoky přiřknuta teroristické skupině Al-Kaida. Současně americká vláda vyhlásila válku jak této teroristické organizaci, tak samotnému globálnímu terorismu. V následujících měsících došlo jak ke schválení zákona s názvem USA Patriot Act, tak vytvoření Ministerstva pro vnitřní bezpečnost. Současně byla provedena reorganizace a restrukturalizace zpravodajských služeb.²⁷

---

²⁵ srov. Strategie Evropské unie pro boj proti terorismu ve znění k 30. listopadu 2005 [online]. [cit.1.3.2011]. Dostupné z: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST%2014469%202005%20REV%204/CS/pdf>

²⁶ *idnes.cz: zahraniční zprávy [online]. [cit.21.9.2001]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/bush-kdo-neni-s-usa-je-na-strane-teroristu.A010921_171056_zahranicni_zem*

²⁷ HEIDEKING, Jurgen, Christof MAUCH. *Dějiny USA*. Praha: GRADA, 2003. ISBN 978-80-247-2894-0, s. 402-404.

USA Patriot Act, celým názvem **Uniting and Strengthening America by Providing Appropriate Tools Required to Intercept and Obstruct Terrorism Act of 2001** (též nazývaný jako vlastenecký zákon), tedy v překladu Zákon o sjednocení a posílení Ameriky za využití vhodných nástrojů potřebných pro stíhání a bránění terorismu z roku 2001, byl ve Sněmovně reprezentantů navržen 23. října 2001, o dva dny později byl schválen také Kongresem a následujícího dne vešel v platnost, přičemž čítá na 132 stran rozdělených do 10 kapitol. Z uvedeného je patrné, jak rychle byl zákon vytvořen a za jak krátkou dobu vešel v platnost.

Díky schválení a adaptaci vlasteneckého zákona vešla do rukou bezpečnostních složek, zejména pak zpravodajských služeb, nová pravomoc k identifikaci, odhalování, pronásledování a případnému zadržení či zneškodnění teroristických skupin působících na území Spojených států, ale i mimo něj. Mezi hlavní pravomoci v případech naplnění podezření z taxativně vymezených skutků lze označit domovní prohlídky a prohlídky jiných prostor bez vědomí dotčených osob, dále instalace odposlouchávacích a sledovacích zařízení, zajišťování dat a odposlechů, sledování aktivity uživatelů na internetu a sociálních sítí. Vést utajovaným způsobem vyšetřování, provádět finanční šetření a zjišťovat informace o tocích peněz na účtech. Dále dával pravomoc ke zmrazení fondů, peněz na účtech, zabavení majetku a to bez předchozího upozornění a možnosti se odvolat. Taktéž bylo v rámci tohoto zákona umožněno vládním organizacím pořizování záznamů ze zdravotní dokumentace sledovaných osob. Byly vytvořeny seznamy osob, které mohou být vykázány z letecké či jiné dopravy, taktéž byly vytvořeny seznamy sledovaných serverů, knih a textů za účelem sběru dat o uživatelích, kteří si tyto informace obstarávali.²⁸ Schválení samotného zákona pak vyvolalo jak kladné, tak negativní ohlasy, zejména některé pasáže byly často kritizovány ochránci lidských práv a svobod.

Tyto ale i následné útoky na území Evropy (Madrid, Londýn) měly za následek uvědomění si faktu, že ačkoliv mezinárodní teroristické organizace

---

²⁸ *PLAW 107-56-OCT, 26 2001 [online]. [cit.26.9.2001]. Dostupné z: <https://www.congress.gov/107/plaws/publ56/PLAW-107publ56.pdf>*

nemohou jít do přímého střetu s USA či evropskými státy, tak je pro ně poměrně snadné realizovat a vést tento způsob boje.²⁹

Bushova vláda pak využila situace a svým přístupem prezentovala teroristické útoky jako úder sil zla proti silám dobra a proti všemu, čeho jsou USA symbolem.³⁰ Právě strach z dalších útoků vedl Spojené státy, pod záštitou boje proti terorismu, do války v Afghánistánu (2001-2021) a Iráku (2003-2011).

Po událostech z 11.zářetí se také měnila a utvářela samotná definice terorismu v USA, na podkladě čeho byla formována samotná protiteroristická politika. Uvědomění si hrozby o svou bezpečnost lze považovat za věc subjektivní, a proto i vnímání hrozby mezinárodního terorismu jakož i samotná definice se může odlišovat, případně takovýchto definic může na daném území existovat vícero. Příkladem jsou právě Spojené státy, kdy například dle amerického ministerstva obrany lze terorismus definovat jako „*záměrné používání násilí s cílem vyvolávat strach a jeho prostřednictvím nutit veřejnou správu nebo společnost, aby něco udělala nebo naopak neudělala. Cíle terorismu mají ideologickou, náboženskou nebo politickou povahu.*“ a Federální úřad pro vyšetřování totožný pojem definuje jako „*politicky nebo sociálně motivované, nepovolené a neoprávněné použití síly a násilí proti osobám nebo hmotným statkům, jehož cílem je zastrašovat veřejnou správu nebo populaci, nebo ji nutit k tomu, aby něco učinila.*“ Americké ministerstvo zahraničí pak vymezuje pojem teroristy jako osobu, která se „*po předchozí tajné a pokoutné přípravě, veden politickou pohnutkou, záměrně dopustí násilí na takových cílech, které nejsou ozbrojeny. Jeho hlavním cílem je ovlivnit veřejné mínění.*“³¹ **Nechybí tu odkaz na citaci?** Ačkoliv je patrné, že na území Spojených států nebyla přijata jednotná a přesná definice terorismu, můžeme v samotných definicích najít totožné či obdobné znaky, kterými jsou zejména politicky motivované a plánované násilné

---

²⁹ EICHLER, Jan. *Terorismus a války v době globalizace*. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1790-9, s. 181-182.

³⁰ srov. [idnes.cz: zahraniční zprávy \[online\]. \[cit.21.9.2001\]. Dostupné z: \[https://www.idnes.cz/zpravny/zahranicni/bush-kdo-neni-s-usa-je-na-strane--teroristu.A010921_171056_zahranicni_zem\]\(https://www.idnes.cz/zpravny/zahranicni/bush-kdo-neni-s-usa-je-na-strane--teroristu.A010921_171056_zahranicni_zem\).](https://www.idnes.cz/zpravny/zahranicni/bush-kdo-neni-s-usa-je-na-strane--teroristu.A010921_171056_zahranicni_zem)

³¹ EICHLER, Jan. *Terorismus a války v době globalizace*. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1790-9, s. 165.

činy, jež jsou vedeny nestátními skupinami proti civilnímu obyvatelstvu a infrastruktuře, či jiným nevojenským cílům.

2.3 Ruská federace v boji proti terorismu

V souvislosti s postojem Ruska je třeba si prvotně uvědomit, že se jedná o vojenskou autonomní velmoc, která se snaží udržet krok a zejména své postavení s USA. Vzájemné vztahy a jistá forma soupeření se mezi těmito velmocemi vyostřily již po druhé světové válce. Samotné reakce USA po 11. září a následné války v Afghánistánu a Iráku totiž vedly ke vzniku hned několika sporů, které Rusko a USA dlouhodobě vedou. Ruské federaci totiž není bezesporu po "chuti" rozpínavá politika USA v sousedních zemích. Bylo by naivní, pokud bychom měnící se strategii Ruska v boji proti terorismu, považovat za přirozeně se vyvíjející, bez ohledu na její politickou situaci. Lze tedy říct, že ačkoliv se ruský postoj k boji proti terorismu, zejména v posledních letech, přetváří, tak do jisté míry zrcadlí změny v americké strategii společně s mocenskými zájmy federace. S tím je současně spojena změna sebepojetí Ruské federace, která své postavení a statut velmoci musí obhajovat.

Za jeden z prvních kroků utváření koncepce boje proti terorismu lze považovat vytvoření Vojenské doktríny Ruské federace z roku 2000. Jejím obsahem sice není vytvořena koncepce strategie, ale kupříkladu je v ní uvedeno, že pro zabezpečení vojenské bezpečnosti již v době míru uvedena připravenost ozbrojených sil k „prevenci, lokalizaci a neutralizaci vnějších a vnitřních hrozeb.“ Dalším z významných dokumentů je v tomto směru dokument ruského ministerstva obrany nazvaný „Aktuální úkoly rozvoje ozbrojených sil Ruské federace“, též označována jako „bílá kniha“. Tento dokument je pouze jakousi nadstavbou Vojenské doktríny z roku 2000 a neobsahuje zásadní rozvoj koncepce, ve své podstatě však připouští použití síly v případech, kdy si to budou žádat ruské zájmy. V dalších vyjádřeních se Ruská federace přiklání k dodržování mezinárodního práva s důrazem na právo na sebeobranu. Dané právo je spojováno právě s měnícím se charakterem hrozeb (včetně teroristických útoků) a je současně limitováno existencí přímé hrozby národní bezpečnosti Ruské federace a vyčerpáním ostatních opatření. Mezi významné dokumenty můžeme

zařadit také Koncepti národní bezpečnosti vycházející z prezidentského dekretu z 10. ledna 2000. Po útocích na Spojené státy americké v září 2001 a s těmito spojenými změnami bezpečnostní strategie USA se také v Ruské federaci začalo hovořit o novelizaci či přetvoření koncepce. Tento tlak sílil po vlně teroristických útoků, které vyvrcholily obsazením školy v Beslanu.³²

2.4 Komparace pohledů na boj proti terorismu v rámci jednotlivých velmocí

Na základě získaných informací lze konstatovat, že jistým mezníkem byl pro tvorbu strategií boje proti terorismu útok na World Trade Centrum dne 11. září 2001. Následně dochází k tvorbě či uzpůsobení strategie jak na území Spojených států Amerických, tak Evropské unie či Ruska.

USA v tomto případě zaujímá jasný postoj – terorismus pasuje do role zla a sebe do role dobra. Oficiálně vyhláší válku jak terorismu, tak mezinárodním teroristickým organizacím, znatelně rozšiřuje pravomoci bezpečnostního aparátu právě za účelem shromažďování a analýzy dat o teroristických strukturách, zajišťuje a rozšiřuje možnosti ke zmrazení finančních toků podporující teroristické skupiny a v neposlední řadě zahajuje vojenské operace mimo území Spojených států za účelem eliminace teroristických struktur či diktátorských režimů, zejména Al-Kaidy a ISIL.

V porovnání s USA jsou pak země Evropské unie poněkud zdrženlivější. Po teroristických útocích na evropském kontinentu dochází v mnoha zemích k úpravě vlastní strategie boje s terorismem. Evropská unie přijímá Strategii EU pro boj proti terorismu, která zahrnuje 4 základní pilíře - prevence, ochrana, pronásledování a reakce. V této se pak zaměřuje na samotnou prevenci radikalizace, neboť si v době rostoucího vlivu islámského terorismu a po sérii teroristických útoků (Španělsko - r. 2004, Velká Británie - r. 2005, Francie - r. 2015, Belgie - r. 2016) uvědomuje, že k radikalizaci a výcviku teroristů nedochází výhradně na půdě Islámských zemí, nýbrž také na půdě Evropy.

---

³² KHOL, Radek a spol. *Koncept preemptivní sebeobrany v kontextu boje proti terorismu po 11. září 2001*, Praha: Ústav mezinárodních vztahů

Ruská federace na aktuální dění ve světě po roce 2001 sice reaguje, avšak mírněji a její postoj je výrazně ovlivněn jak změnami strategie USA, tak vlastními mocenskými zájmy. Do svých strategických plánů sice zahrnuje okrajově také boj s terorismem, jde však spíše o vytvoření konceptu vnitřní obrany, neboť více než otázkou mezinárodního islámského terorismu je sužováno terorismem čečenských teroristických skupin.

3 Vybrané instituce a jejich nástroje v boji proti terorismu

S přihlédnutím na aktuální potřeby v boji proti terorismu dochází v 90. letech 20. století ke zvýšené potřebě prevence a eliminace terorismu. Z tohoto důvodu dochází k začleňování těchto cílů do oblasti justice a je označeno za jeden z cílů Evropské unie. Postupem času a na základě teroristických útoků na území USA a Evropy dochází ve značné míře k potřebě rozšiřování pravomocí a orgánů v boji zejména proti Islámskému terorismu.

Z těchto důvodů se směr ubírá k rozšíření mezinárodní vzájemné spolupráce jak policejních složek, a to buď přímo či zprostředkovaně prostřednictvím nadnárodních subjektů (Interpol, Europolu, aj.), tak též justičních orgánů.

V rámci opatření byly na území Evropské unie vytvořeny a zavedeny seznamy teroristických organizací, teroristů a dalších subjektů, které představovaly aktuální hrozbu. Jednalo se o jakousi obdobu amerických „watchlistů“. Dalším opatřením, které bylo zavedeno mj. s cílem protiteroristické politiky, byl Evropský zatýkací rozkaz. Na základě něho mohou policejní orgány jednoho z členských států na svém území zatknout a následně předat osobu, která má být stíhána pro páčání trestné činnosti na území jiného státu.

Po období útoku na Spojené státy americké nevznikaly pouze nové instituty, ale znatelně se rozšiřovaly již stávající tak, aby byly schopny adekvátně reagovat na aktuální hrozby. Například Europol byl rozšířen o speciální protiteroristické oddělení, jehož členové byly přijímáni z řad tajných služeb jednotlivých států.³³

Protiteroristická politika se odrážela také v oblasti soudnictví. Za účelem vyšetřování závažné trestné činnosti byl zřízena Evropská jednotka pro soudní spolupráci tzv. Eurojust. A ačkoliv protiteroristická politika není výlučně jejím smyslem a jedinou náplní, lze jej svým významem bezesporu začlenit mezi nástroje protiteroristické politiky.

---

³³ ŠTRUMA, Pavel, Jana NOVÁKOVÁ a Veronika BÍLKOVÁ. *Mezinárodní a evropské instrumenty proti terorismu*. Praha: C. H. Beck, 2003. ISBN 80-7179-305-1, s. 46.

Neboť Evropa v letech 2014 a 2015 registruje nárůst teroristické aktivity, reaguje na ni vytvořením Evropského protiteroristického centra. Jedná se o oddělení začleněné v rámci Europolu a jeho hlavní činností je koordinace a zprostředkování vzájemné pomoci mezi zpravodajskými službami členských států. Jelikož ze zpráv a vyšetřování teroristických skutků jasně vyplynulo, že k radikalizaci a náboru islámských teroristů dochází mj. v online prostředí, byla zřízena jednotka s názvem „EU Internet Referral Unit“.³⁴

Pro boj s terorismem jsou postupem času rozšiřovány také databáze a informační systémy napomáhající s bojem proti terorismu. Po roce 2016 jsou všechny členské státy připojeny k databázi SIENA (Secure Information Exchange Network Application), postupně dochází k modernizaci databáze EIS (Europol Information System) případně systému „Terrorist Financial Tracking Programme“, který zaznamenává a vyhodnocuje bankovní transakce, které by mohly být spojené s financováním terorismu.³⁵

3.1 Interpol

Jedná se patrně o nejnámější organizaci se sídlem ve francouzském Lyonu, která se zaměřuje na mezinárodní spolupráci. V rámci výkonu své činnosti je do ní zapojeno více jak 180 členských států.³⁶

Vznik této celosvětové organizace můžeme spatřovat v roce 1914, neboť v dubnu tohoto roku byl uspořádán první mezinárodní kongres kriminální policie 14 zemí.³⁷ Prvotním cílem této organizace bylo zprostředkování extradičních řízení, sdílení informací o vyšetřování a identifikačních technikách, jakož i vedení centralizovaných mezinárodních trestních rejstříků. K vytvoření mezinárodního policejního úřadu však nedošlo.³⁸

---

³⁴ ŠTRUMA, Pavel, Jana NOVÁKOVÁ a Veronika BÍLKOVÁ. *Mezinárodní a evropské instrumenty proti terorismu*. Praha: C. H. Beck, 2003. ISBN 80-7179-305-1, s. 53.

³⁵ srov. EVROPSKÝ POLICEJNÍ ÚŘAD. *Přehled o Europolu – Souhrnná zpráva o činnostech Europolu*. Lucemburg: Úřad pro publikace Evropské unie, ISBN 978-92-95078-01-7

³⁶ seznam států viz. INTERPOL [online]. 2010 [cit. 2011-05-16+]. INTERPOL member countries (188). Dostupné z WWW: <http://www.interpol.int/Public/ICPO/Members/default.asp>.

³⁷ viz INTERPOL [online]. 2010. History. Dostupné z: <https://www.interpol.int/Public/icpo/governance/sg/history.asp>

³⁸ GREILSAMER, Laurent; BOHMAN, Martin. *Interpol : Policisté bez hranic*. Praha : Themis: Nakladatelství Ministerstva vnitra, 1998. 280+16 přílohy s. ISBN 80-85821-69-9. Str.15-21

K samotnému založení jakési obdobné formy došlo v roce 1923 po druhém mezinárodním kongresu kriminální policie. Na základě společných dohod pak došlo k vytvoření Mezinárodní komise kriminální policie (International Criminal Police Commission, ICPC) se sídlem ve Vídni. Postupem času se působnost této komise rozšiřovala v souvislosti s potřebou reagovat na aktuální dění, a tak postupem času vznikly pobočky v Německu, Belgii, Španělsku a Nizozemí. V průběhu druhé světové války byla činnost této organizace utlumena. Po ukončení války bylo sídlo přesunuto do Francie, přičemž se zvýšil také počet členských států, které se do tohoto projektu zapojily.³⁹

V roce 1956 došlo k transformaci a přejmenování ICPC na International Criminal Police Organization (ICPO – Interpol). Současně se vznikem této organizace byl přijat také tzv. státu ICPO, který lze považovat za jakousi obecnou úpravu bez statutu právní normy, avšak byl všeobecně respektován. V roce 1971 pak získal statut mezinárodní organizace.⁴⁰

Aktuální vývoj a zaměření organizace do jisté míry reflektuje potřeby v boji s organizovaným zločinem. Kdybychom měli vymezit činnost Interpolu, pak se svou činností zapojuje zejména do boje proti mezinárodnímu organizovanému zločinu, mezinárodnímu terorismu, finanční kriminalitě, korupci a padělání měny, legalizaci výnosů z trestné činnosti, nelegálnímu obchodování s lidmi, drogami a zbraněmi, ale také majetkové trestné činnosti či kyberkriminalitě. Zmíněný výčet je z hlediska rozsahu trestné činnosti tedy velmi rozsáhlý.

3.1.1 Struktura Interpolu

Struktura této organizace je vymezena ve svém statutu. Ačkoliv je Interpol rozvrstven do 6 hlavních částí, tak tyto části mezi sebou vzájemně úzce spolupracují a případně se ve své činnosti doplňují. Interpol se tedy skládá z Generálního sekretariátu, Národní ústředny Interpolu, Komise pro kontrolu souborů, Poradce, Valného shromáždění a Výkonného výboru. Řízení této

---

³⁹ FRYŠTÁK, Marek. Mezinárodní policejní spolupráce. *Policista*. 2003, 4, příloha. Dostupný také z <https://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/policista/2003/04/mezi.html>.

⁴⁰ INTERPOL [online]. 2010. History. Dostupné z: <http://www.interpol.int/Public/ICPO/LegalMaterials/constitution/constitutionGenReg/constitution.asp>

instituce obstarává jak Valné shromáždění, tak Výkonný výbor, v jejichž čele stojí Prezident Interpolu.⁴¹

3.2 Europol

Europol je obdobnou organizací jako Interpol, přičemž se vymezuje pouze na území států Evropy, jak samotný název napovídá. Sídlo Europolu je v Haagu, v Nizozemí. Pohledem do historie je zřejmé, že v porovnání s Interpolem je tato organizace podstatně mladší. Vznik Europolu by se dal přisuzovat počátku 90. let 20. století a byl založen jako jakási evropská obdoba americké FBI. Za předchůdce Europolu by se dala považovat organizace Europol Drugs Unit, která byla založena Maastrichtskou smlouvou o EU v únoru 1992 a svoji činnosti zahájila v roce 1994. Návrh na vytvoření samotného Europolu byl schválen Radou EU dne 26. července 1995, současně s ním byla pod č. OJ C 316 schválena následujícího dne Úmluva o zřízení Evropského policejního úřadu. Postupně ji ratifikovaly všechny členské státy a 1. října 1998 vešla v platnost. Rozhodující úlohu v postavení a přisouzení práv při realizaci ochrany a bezpečnosti však orgánů Europolu přiřkla až Amsterodamská smlouva, která vešla v platnost dne 1. května 1999.⁴²

Činnost Europolu se odvíjí od uděleného mandátu Lisabonskou smlouvou a Rozhodnutím o Europolu, převážná část aktivit souvisí se zajišťováním, analýzou a distribucí získaných dat a informací prostřednictvím informačního systému (The Europol Computer System). Tento systém obsahuje operativní a osobní informace jak o osobách, které byly odsouzeny pro trestnou činnost, tak o osobách, které jsou sledovány z důvodného podezření, že by se trestné činnosti mohly v budoucnu dopustit. K těmto osobám jsou primárně shromažďovány jejich osobní údaje, avšak pokud jsou tyto informace dostupné, přiřazují se k osobám do

---

⁴¹ viz. články 18 Statutu Interpolu INTERPOL [online]. 2010 [cit. 20.05.2022]. Statut Interpolu (v originále). ICPO-INTERPOL Constitution and General Regulations. Dostupné z: <http://www.interpol.int/Public/ICPO/LegalMaterials/constitution/constitutionGenReg/constitution.asp>

⁴² Policie ČR : *Útvary Policie ČR* [online]. 2010 [cit. 22.5-2022]. EUROPOL : Právní základy činnosti. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/pravni-zaklady-cinnosti.aspx>.

systému také další materiály (daktyloskopické karty, stanovené profily DNA, apod.)

Tento systém je dále členěn do tří základních složek:

- informační systém Europolu, který obsahuje získané údaje o konkrétních osobách, případně trestních věcech;
- informační systém analýz, jenž obsahuje data určená k pozdější analýze;
- indexový systém; ten umožňuje prověrku existence určité informace informačním systémem a to bez ohledu na nutnost zobrazení jejího obsahu.

Shromažďování a analýza získaných dat je vedena skrytým, utajovaným způsobem, proto při samotném sdílení dat třetím stranám jsou tyto dokumenty předem utajovány, a to ve stupních, vyhrazené (restricted), důvěrné (confidential), tajné (secret) a přísně tajné (top secret).⁴³

3.2.1 Struktura Europolu

Na základě Rozhodnutí o Europolu jsou vymezeny hlavní orgány a to ředitel, stojící v čele, a Správní rada. Správní rada je svou činností pouze rozhodovací orgán, oproti tomu ředitel se sám aktivně podílí na denním chodu instituce, která je dále rozdělena do čtyř oddělení:⁴⁴

- oddělení operací (Operations Department), jejíž činnost spočívá v provozním řízení operací Europolu,
- ústřední oddělení,
- oddělení zabezpečení a rozvoje (Capabilities Department),
- národní jednotky Europolu, nemají stejné postavení jako zbylé tři, avšak svou činností zprostředkovávají přenos stěžejních informací a zabezpečují kontakt vedení s členskými státy.

---

⁴³ EUROPOL, The European Police Office [online]. 2011 [cit. 2022-05-16]. Dostupné z: <http://www.europol.europa.eu/index.asp?page=home&language>.

⁴⁴ EUROPOL, The European Police Office [online]. 2011 [cit. 2022-05-16]. Dostupné z: <http://www.europol.europa.eu/index.asp?page=home&language>.

3.3 Eurojust

Eurojust lze označit jako agenturu spadající pod činnost Evropské unie v rámci justiční spolupráce v trestních věcech. Své sídlo má v Nizozemském Haagu. Každý z členských států vysílá do této instituce svého člena, který následně odpovídá za operativní činnost agentury.

Význam instituce spočívá zejména v koordinaci justičních orgánů členských států, ale i justičních orgánů třetích zemí, v souvislosti s vyšetřováním a trestním stíháním pachatelů přeshraniční trestné činnosti, jejichž trestná činnost je stíhána na území dvou a více členských států. Cílem Eurojustu je v tomto případě koordinace vnitrostátních orgánů a případně dohled nad součinností při řešení vzájemných žádostí a předávání informací z probíhajících řízení. Mezi další cíle můžeme zařadit také usnadnění výkonu mezinárodní právní pomoci či provádění evropských zatýkacích rozkazů.⁴⁵

Eurojust svou činností významně přispívá ke zlepšení efektivity vnitrostátních orgánů při vyšetřování závažné organizované přeshraniční trestné činnosti (např. terorismus, obchodování s lidmi, obchod s drogami, se zbraněmi, podvody a legalizace výnosů z trestné činnosti). Může totiž v rámci své činnosti zřizovat, případně financovat společné vyšetřovací týmy, za účelem vzájemné spolupráce při mezinárodním vyšetřování. Taktéž napomáhá při společných realizacích, které jsou prostřednictvím koordinačních center Eurojustu řízeny v reálném čase.⁴⁶

Eurojust také díky své činnosti umožňuje státním zástupcům kooperaci s více než 50 jurisdikcemi po celém světě. Agentura v průběhu svého působení uzavřela vzájemné smlouvy o spolupráci také se třetími zeměmi. Tyto země do Eurojustu vyslaly své styčné zástupce, kteří se v kolegiu spolupodílí na činnosti Eurojustu. Eurojust se v rámci své činnosti v různých fázích trestního řízení snaží o úzkou kooperaci a spolupráci také s ostatními agenturami EU a orgány činnými v trestním řízení.

---

⁴⁵ E-JUSTICE, Eurojust [online]. 2021 [cit. 15.9.2022]. Dostupné z: <https://e-justice.europa.eu/contentPresentation.do?clang=cs&idTaxonomy=23>

⁴⁶ Eurojust.eu, About us [online]. 2022 [cit. 15.9.2022]. Dostupné z: <https://www.eurojust.europa.eu/cs/about-us/what-we-do>

3.4 Zpravodajské služby v rámci Evropské unie

Činnost a aktivita vojenských a civilních zpravodajských služeb je jak při prevenci, tak při samotném boji proti terorismu zcela klíčová. Vzhledem k nárůstu teroristických útoků po 11. září na půdě Evropských států, jakož i vzhledem k jejich rozsahu, se mnohé státy rozhodly rozšířit činnost a pravomoc pro své zpravodajské složky. Zpravodajské služby lze rozdělit do dvou skupin. První skupina se stará o vnitřní bezpečnost státu. Monitoruje, sbírá a analyzuje informace a data o činnosti teroristických skupin působících a ohrožující vnitřní bezpečnost státu. Terorismus jako takový však není jedinou činností těchto úřadů. Druhá skupina zpravodajských služeb, zejména ty vojenské, monitorují a shromažďují data o činnosti teroristických skupin, které by mohly přímo ohrozit bezpečnost daného státu z vnějšku.

Obecně pro tyto složky platí pravidlo, že se zaměřují na sběr dat a informací o zvláště závažné trestné činnosti, která by ohrožovala svrchovanost, ústavní pořádek daného státu či ve velké míře její obyvatele.

K tomu, aby zpravodajské služby mohly v dostatečné míře a flexibilně reagovat na činnost teroristických skupin a efektivně s touto činností bojovat, byla u mnoha států nutná transformace vnitřní protiteroristické politiky a zavedení legislativy oslabující práva teroristických skupin či osob zapojených do této činnosti.⁴⁷

Aby zpravodajské služby mohly dostatečně postihovat terorismus, předcházet mu a jinak s ním efektivně bojovat, bylo nutné přijetí speciální protiteroristické legislativy oslabující práva, a to hlavně procesní, podezřelých osob napojených na teroristické organizace.

V rámci Evropské unie nebyla, i přes snahu Rakouska v roce 2004, vytvořena jednotná zpravodajská služba, jejíž hlavním úkolem by byl právě boj s terorismem.

---

⁴⁷ Pikna, B. a kol. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie*. Praha: Linde Praha a.s. 2006, 80-7201-616-6, s. 142

Tento návrh však nebyl přijat, a proto se Evropská unie přiklání k modelu posilování zpravodajských služeb jednotlivých členských států.⁴⁸

Jednotlivé zpravodajské služby tedy shromažďují informace o teroristických strukturách a jejich činnosti, přičemž mají v rámci Evropské unie za úkol si tyto informace vzájemně předávat. Tato skutečnost však odůvodněně vzbuzuje kritiku z důvodu možného zneužití informací, a to zejména pro politické účely.⁴⁹

V této souvislosti lze vymezit datum přijetí Lisabonské smlouvy jako jakýsi mezník vzájemné spolupráce. Před reformou Evropské unie poskytování a zprostředkování informací zajišťovaly instituce Krizového centra, Pozorovací úřad a Společné situační centrum. Všechny tyto instituce sídlily v Bruselu. Společné situační centrum zpracovávalo informace a data, které získalo od členských států Evropské unie. Následně vypracovaly potřebné zprávy, které poté předávaly diplomatickým osobám členských států, případně dalším, pokud s nimi byla uzavřena mezinárodní smlouva. Se schválením Lisabonské smlouvy byl přijat také návrh na založení Evropské služby pro vnější činnost, která převzala činnost zmíněných 3 skupin.⁵⁰

4 Proti-teroristická politika České republiky

Stejně jako v podstatě všechny země střední a západní části Evropského prostoru je také Česká republika nejpozději od přistoupení k NATO (1999), potažmo od angažmá NATO ve Válce proti terorismu (po 2001) potenciálním cílem teroristického útoku "zvenčí". Podobně permanentně hrozí také teroristické aktivity navázané na vnitřní problémy - zejména extrémismus, v daleko menší (až marginální míře) pak etnické a rasové problémy, náboženské (nebo obecněji spirituální) zdroje násilí a obecnou kriminalitu.⁵¹

---

⁴⁸ Pikna, B. a kol.: *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie*. Praha: Linde Praha a.s., 2006. ISBN: 80-7201-615-6. s. 147

⁴⁹ Pikna, B. a kol.: *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie*. Praha: Linde Praha a.s., 2006. ISBN: 80-7201-615-6. s. 150

⁵⁰ Evropská služba pro vnější činnost - [online] [cit. 21.12..2022] Dostupné z: <http://www.eeas.europa.eu>

⁵¹ MAREŠ, Miroslav. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2005. ISBN 80-903333-8-9.

Napříč autory a výzkumy se Česká republika považuje za velmi bezpečnou zemi. Referenčně to dokládá například Světový index míru, kde dlouhodobě zaujímá příčky (celosvětově) kolem 10. místa. V roce 2020 to byla 8. pozice.⁵² Shodně je také patrné určité očekávání změny, nebo alespoň tlumení pocitu takového bezpečí a jeho relativizace. Andor Šándor tyto obavy vyjadřuje explicitně přesvědčením, že „(...) je otázkou času, KDY se u nás něco stane, spíše než ZDA se to stane.“ Doplnuje, že bezpečí vlastního státu je v Evropě spojené Schengenským prostorem, umožňujícím volný pohyb osob (včetně evidentně přítomných radikálů) je iluzorní.⁵³

Ona určitá “ospalost” relativně klidného státu totiž může být závažným spolufaktorem pro plánování závažných teroristických akcí. Krulík, Mašek a Mika si v této okolnosti všímají názoru Stephena Galeho z pensylvánské univerzity, který poukazuje na fakt, že subjektivní vnímání hrozby terorismu většinovou populací v České republice je velmi slabé - doslova se obává, že „(...) Česká republika může být snadným cílem pro potenciální útok. Lidé se tu usmívají; když ponesu velkou tašku s náloží, lidé mi ji ještě pomohou nést. Toto není Izrael. Tady nikdo nesleduje ty druhé kolem sebe, co dělají.“⁵⁴ Z těchto a dalších příčin, kterým se budeme věnovat dále, musela také Česká republika nastoupit cestu ostražitosti na úrovni státních orgánů, preventivních opatření a aktivní proti-teroristické politiky.

4.1 Vývoj terorismu na území České republiky

Ačkoli jsme se v předcházejících kapitolách dotknuli historických konotací teroru a terorismu s politicky motivovaným násilím prakticky od nejstarších dob, bylo by zřejmě nadbytečné hledat paralely v české historii za každou cenu. Už proto, že by tyto zkratky musely působit jako anachronismy. Nepopíratelně ale docházelo na našem území nejpozději v období před první světovou válkou k

---

⁵² Institute for Economics & Peace. Global Peace Index 2020: Measuring Peace in a Complex World, Sydney, June 2020. dostupné z: <http://visionofhumanity.org/reports> (accessed Date Month Year).

⁵³ ŠÁNDOR, Andor. *Jak přežít nejen teroristický útok: příručka pro každého*. Praha: Autreo, 2017. ISBN 978-80-906845-0-8

⁵⁴ KRULÍK, Oldřich, Ivan MAŠEK a Otakar J. MIKA. *Fenomén současného terorismu*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta chemická, 2008. ISBN 978-80-214-3600-8, s. 73.

teroristickým aktivitám (zpravidla anarchistickým, nebo levicově-extremistickým). Za první závažnější teroristický čin tohoto charakteru je považován bombový útok na policejní ředitelství v Praze z roku 1869, připisovaný skupině kolem Viléma Körbera. I na jeho životním osudu je zřejmé, že prvopočátky terorismu v moderním pojetí jsou spojeny se vzdělanými, společensky aktivními osobnostmi, a zcela odlišným zacílením útoků, než jak je chápeme v současné optice.⁵⁵

4.1.1 Komunistická diktatura a socialistické Československo

Nové znaky, spojené především s prosazováním komunistické ideologie, se pak do našich dějin dostávají v období první republiky. Bezpochyby nejzávažnějším z nich je atentát na ministra financí Aloise Rašína z roku 1923. Jak se změní teroristická činnost a jak bude nově nakládáno s terorem obecně předznamenala tzv. Krčmaňská aféra a neúspěšný pokus o atentát na ministry Jana Masaryka, Prokopa Drtiny a náměstka předsedy vlády Petra Zenkla.

Následující období komunistické totality je provázeno na straně socialistického Československa státními aktivitami, podporujícími terorismus. Šlo o přípravu a vysílání vlastních a poskytování podpory zahraničních, protizápadně orientovaných agentů s teroristickými cíli. Jedním z nich byl i jeden z nejhledanějších teroristů světa, Venezuelan Ilijč Ramiréz Sánchez (známý jako Carlos nebo Carlos Šakal). Skupina kolem tohoto teroristy stála (spolu s československými rezidenty) v roce 1981 za útokem na Rádio Svobodná Evropa, sídlící toho času v Mnichově.⁵⁶

Samotná československá rozvědka pak podnikla roku 1957 ve Štrasburku pumový útok na recepci Evropského společenství uhlí a oceli (organizace předcházející dnešní Evropské unii). Cílem bylo vyvolat dojem, že akci naplánovali němečtí neonacisté jako projev odporu proti začínající evropské integraci. Sovětský svaz tak skrze agenty StB mínil destabilizovat vztahy mezi Francií a

---

⁵⁵ MIKO, Martin. *Počátky terorismu v Čechách: Anarchisté odpálili granát v centru Prahy, nakonec je zachránila amnestie*. G.cz – Internetový magazín bez zábran [online]. 11. 6. 2020 [cit. 24.02.2021]. Dostupné z: <https://g.cz/pocatky-terorismu-v-cechach-anarchiste-odpalili-granat-v-centru-prahy-nakonec-je-zachranila-amnestie/>

⁵⁶ JANEČKOVÁ, Bronislava a Rostislav TAUD. Česko(slovensko) jako líheň teroristů? Projevy terorismu u nás až do klíčového roku 2001. *Český Rozhlas Dvojka* [online]. 18. leden 2017 [cit. 2021-02-24]. Dostupné z: <https://dvojka.rozhlas.cz/ceskoslovensko-jako-lihen-teroristu-projevy-terorismu-u-nas-az-do-klicoveho-roku-7455236>

Německem. Shodou okolností nálož v krabici doutníků zabila manželku francouzského prefekta departementu Bas-Rhin, který byl terčem útoku.⁵⁷

Smutnou kapitolu spolupráce Československa na podpoře mezinárodního terorismu pak uzavírá výcvik zahraničních frekventantů z Itálie (Rudé brigády), Vietnamu, Nikaraguy, Sýrie a Palestiny na fakultě Státní bezpečnosti v Zastávce u Brna a na dalších místech (Jílové u Prahy, vojenský prostor Doupov). Význam této aktivity je těžko prokazatelný zejména s ohledem na následné zničení téměř všech záznamů. Je ale nutné poznamenat, že spojitost s přípravou skutečných teroristů zpochybňují jak tehdejší pracovníci Ministerstva vnitra, tak někteří badatelé a bezpečnostní analytici. Tyto skutečnosti ale měly reálný dopad na bezpečnost po pádu režimu, kdy se řada někdejších spojenců stala v podstatě nepřátelskými (např. Lybie) a existovala hrozba, že tyto využijí znalost prostředí a organizace bezpečnostních složek.⁵⁸

Výhradně pro úplnost uvádíme do souvislosti s terorismem v období nesvobody události spojené s odbojovou činností skupiny kolem bratří Mašínů. Jejich násilné akce totiž jednoznačně politický podtext mají a režim je i během následného procesu se zadrženými členy skupiny jako teroristy označoval. Je na tom dobře demonstrovatelné, jak tenká je hranice ve vnímání politického násilí vzhledem k dobovému kontextu a subjektu hodnocení.⁵⁹

4.1.2 Situace po pádu totalitního režimu

Pro období po sametové revoluce a zvláště v návaznosti na kriminalitu spojenou s ekonomickou transformací v 90. letech 20. století je typická určitá míra kriminálních činů, které vykazují určité znaky terorismu, ale chybí jim obecný politický zájem a úsilí o dosažení s ním spojených cílů. Řada z nich je v podstatě jen důsledkem prudkého nárůstu četnosti a brutality násilných trestných činů v kriminálním podsvětí a jejich odstrašující efekt byl mířen právě do "vlastních řad".

---

⁵⁷ *Terorismus a jeho projevy v někdejší Československu a dnešní České republice*. Ministerstvo vnitra České republiky: Bezpečnostní výzkum [online]. Copyright © 2020. [cit. 24.02.2021]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/vyzkum/docDetail.aspx?docid=47627&docType=ART>

⁵⁸ TUREČEK, Břetislav. *Cvičili se v socialistickém Československu palestinstí teroristé?* Český rozhlas Plus [online]. 29. 8. 2013 [cit. 24.02.2021]. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/cvicili-se-v-socialistickem-ceskoslovensku-palestinsti-teroriste-7688973>

⁵⁹ Proces proti bandě záškodníků, diversantů a teroristů. *Rudé právo* [online]. 1955, roč. 35, čís. 32, s. 2. [cit. 23.10.2016]. Dostupné z: <http://archiv.ucl.cas.cz/index.php?path=RudePravo/1955/2/2/2.png>

S terorismem je - alespoň opticky - pojilo používání výbušnin, únosů, záměrného žhářství a podobných ostentativních nástrojů.⁶⁰

Stejně tak není možné vztáhnout jasný teroristický motiv ani k činům, u kterých nebyl motiv zřejmý, jakkoli se o terorismu diskutovalo. Politická motivace se pachatelům často nepodařila prokázat (pokud byli pachatelé vypátráni). Janošec ale upozorňuje, že dopad těchto činů na veřejnost a politickou scénu (reakce) často odpovídá tomu, co je od teroristických činů očekáváno.⁶¹

Mezi těmito událostmi připomeňme výbuchy trubkových bomb na Staroměstském náměstí (červen 1990) a na pláži Hostivařské nádrže (srpen 2020), pobodání tehdejšího předsedy KSČM a jeho dcery v jejich domě (prosinec 1992). Dále výbuch tritolu před budovou olomouckého soudu (leden 1997) a následující výbuchy ve městě spojené s kauzou lehkých topných olejů. V dubnu 1997 došlo k výbuchu před peruánskou ambasádou v Praze, kterému předcházelo hanobení jejich představitelů nápisy na protějších domech. Obrovsky nebezpečné byly pak výbuchy výbušnin v odpadkových koších v ulicích Ostravy a Prahy během roku 1998. V tomto případě šlo o individuální terorismus, kterým se pachatel snažil o vydírání státních orgánů. V tomtéž roce došlo k první hrozbě užití biologické zbraně - pachatel vyhrožoval otrávením potravinářských provozů bakteriemi salmonely. Během roku 1999 došlo k výbuchu u muzea v Přerově (motivovanému nesouhlasem s expozicí o totalitní minulosti republiky) a v kanceláři Konfederace politických vězňů (tamtéž, patrně se stejnou nebo obdobnou motivací). V březnu 1999 obdržela redakce významného deníku anonymní výhružku teroristickým útokem v reakci na připojení k NATO, vysílání rádia Svobodná Evropa na blízký východ a přípravu vstupu do Evropské unie.⁶²

---

⁶⁰ *Terorismus a jeho projevy v někdejší Československu a dnešní České republice*. Ministerstvo vnitra České republiky: Bezpečnostní výzkum [online]. Copyright © 2020. [cit. 24.02.2021]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/vyzkum/docDetail.aspx?docid=47627&docType=ART>

⁶¹ JANOŠEC, Josef. *O terorismu: pro pracovníky bezpečnostního systému*. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2010. ISBN 978-80-7385-097-5.

⁶² *Terorismus a jeho projevy v někdejší Československu a dnešní České republice*. Ministerstvo vnitra České republiky: Bezpečnostní výzkum [online]. [cit. 24.02.2021]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/vyzkum/docDetail.aspx?docid=47627&docType=ART>

4.1.3 Události s teroristickým kontextem po roce 2000

Zdá se, že v novém miléniu se proměnilo vnímání terorismu jako takového také na území naší republiky. V souvislosti s novým rozměrem mezinárodního terorismu po útocích v USA, mezinárodní proti-teroristickou kampaní i změně podoby závažné (hospodářské i násilné) kriminality v České republice dochází k paradoxnímu stavu. Klesá počet skutečně spáchané kriminality s teroristickými znaky, zároveň ale výrazně roste ohrožení a jeho vnímání společností, politickou reprezentací i bezpečnostními složkami státu.

Novou možností pro nelegální činnost se otevřela v osobní účasti v teroristických organizacích, buňkách nebo strukturách na území jiných států nebo v rámci válečných operací. V roce 2016 zatkla turecká policie na letišti v Istanbulu Čecha, který směřoval do Sýrie, aby bojoval v řadách tzv. Islámského státu.⁶³ V roce 2019 byl z terorismu obviněn Bělorus, trvale žijící v Česku, který se opakovaně vracel na východní Ukrajinu, aby se zapojoval do mimokonvenčních válečných bojů samozvané Doňecké lidové republiky. Ve stejné věci byl již předtím odsouzen český voják a stíháno bylo několik desítek dalších lidí. Zpravidla právě kvůli terorismu.⁶⁴

V roce 2018 skončila neúspěchem obžaloba pětice anarchistů, která měla podle žaloby v roce 2015 připravovat útok zápalnými lahvemi na vojenský nákladní vlak. Případ tehdy významně ovlivnil fakt, že byla skupina infiltrována policisty, kteří podle obžalovaných nesly hlavní podíl na přípravě činů, které jim pak byly dávány za vinu. Tedy že se činnost agentů změnila v provokaci.⁶⁵

Za obecné ohrožení byl po překvalifikování z terorismu odsouzen v roce 2019 Slovák, konvertovaný muslim, který připravoval výbušniny ze zábavné

---

⁶³ Čech, který chtěl k Islámskému státu, dříve propuštěn nebude. Soudkyně není přesvědčena, že se napravil. *iROZHLAS - spolehlivé a rychlé zprávy* [online]. 1. 10. 2019 [cit. 25.02.2021]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/jan-silovsky-islamsky-stat_1910010829_pj

⁶⁴ PRCHAL, Lukáš. Přidal se k proruským separatistům v Doněcku, v Česku mu za terorismus hrozí dvacet let. *Deník N - Nezávislý český deník* [online]. 22.6.2019 [cit. 25.02.2021]. Dostupné z: <https://denikn.cz/167062/pridal-se-k-proruskym-separatistum-v-donecku-v-cesku-mu-za-terorismus-hrozi-patnact-let/>

⁶⁵ Anarchisté teroristický útok na vlak neplánovali, potvrdil soud. *iDNES.cz - s námi víte víc* [online]. 27. 3. 2018 [cit. 25.02.2021]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/anarchiste-vlak-policie-utok-soud.A180327_120725-domaci_elka?zdroj=vybava_idnes

pyrotechniky. Spojitost s pokusem je využít k nábožensky motivovaným útokům policie vyvodila z jeho chování na internetu, fascinace tzv. Islámským státem a obklopováním se symboly, spojenými s radikálním islámem a teroristickými strukturami na něj napojenými. Už dříve přitom připravoval ale nedokončil útok improvizovanou výbušninou na autobusovém nádraží v Prešově. Jeho náboženské přesvědčení bylo mimo jiné formováno vlivem bývalého pražského imána, který byl později (2020) také odsouzen za pomoc příbuzným ve snaze se připojit k teroristické organizaci a financování terorismu.⁶⁶

Obrovský mediální zájem vzbudil teroristický útok staršího muže, který v roce 2017 pokácel ve dvou případech stromy na železniční trať a způsobil tak dopravní nehody. V okolí pak rozházel letáky, které měly činit spojit s migranty z arabských zemí. Tím chtěl vyvolat odpor společnosti vůči migraci. Při obou teroristických činech nebyl nikdo zraněn. Případ je zajímavý také tím, jak na čin (možná právě díky tomu, že nedošlo k žádným obětem na životech) reagovala část společnosti, včetně politických stran, které čin částečně obhajovaly (v souladu s vlastním politickým postojem vůči vrcholící migrační krizi).

Přínosné bude zmínit ještě dvě události, ve kterých byl teroristický motiv vyloučen a obě souvisí s psychickými poruchami pachatelů. Jde o případy masové střelby v Uherském Brodě (2015) a nemocnici v Ostravě (2019). Obě demonstrují přítomnost fenoménu aktivních střelců, který představuje vážné bezpečnostní riziko především v USA. Obě jsou důležité i pro hodnocení připravenosti bezpečnostních složek na situace podobné některým teroristickým činům z poslední dekády.

4.2 Hrozba terorismu na území České republiky

Na přehledu činů, uvedených v předešlé kapitole, je zřejmé, že jakkoli se České republice nevyhnuly činy s teroristickými aspekty, vyhýbá se jí doposud teroristický čin s velkým počtem obětí, jak je znám z mnoha útoků po celém světě.

---

⁶⁶ Bývalý imám Shehadeh půjde na deset let do vězení, potvrdil odvolací soud. *iROZHLAS - spolehlivé a rychlé zprávy* [online]. 21. 5. 2020 [cit. 25.02.2021]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/samer-shehadeh-praha-rozsudek-imam-terorismus_2005211121_ako

Zvláště v souvislosti s teroristickými útoky v sousedních zemích (útok na vánoční trhy v Berlíně v roce 2016, střelba ve Vídni v roce 2020). Je ale nutné chápat, že to není důsledkem geografické vzdálenosti nebo nízké "atraktivity".

Šándor to demonstruje na příkladu pražského Židovského Města, které je chápáno jako centrum středoevropského židovství a vzhledem ke svému umístění splňuje i podmínku rychlé publicity případného teroristického činu. Útoky na synagogy jsou přitom častými teroristickými aktivitami také v Evropě (například útok v německém Halle v roce 2019).⁶⁷

Dalším důležitým vývodem exkurzu do proběhlé teroristické aktivity na našem území je velmi široké portfolio pohnutek pachatelů. Vidíme jak činy spojené s islámským terorismem, tak opačnou radikální pozicí. Anarchistické útoky, osamělé, neorganizované útočníky, masovou střelbu i ryze kriminální terorismus. Také tato roztržitost příčin terorismu je typická pro celý evropský prostor a určité zjednodušení terorismu na islámský (jak bylo patrné ve společnosti po roce 2001) přestalo zcela platit. Velmi rizikově v té souvislosti působí postupné stírání rozdílů mezi terorismem a nejrůznějšími směry (nejen politického extremismu), které často nemají k násilnému prosazování vlastních cílů programově daleko.

4.2.1 Rizikové faktory v souvislosti s případnou teroristickou aktivitou

Zmíněna již byla rizika, která vycházejí z post-komunistického charakteru země (detailní znalost prostředí, existující vazby a kontakty). Podobně závažným faktorem je geografické situování do středu Evropy. Česká republika tak funguje jako typická tranzitní země, navíc sousedící s exponovaným sousedem - Německem. Oproti dalším Evropským zemím má dále poměrně jednoduché národnostní složení a nijak závažně se jej nedotýkají problémy spojené s důsledky migrace. To ale paradoxně zakládá nižší zkušenost s vyhledáváním a monitorováním rizik v této oblasti (přistěhovalci, rasové a náboženské komunity).

Navzdory nemasovému charakteru (který může být spíše optickým důsledkem nepoměru s obrovským migračním pohybem v jiných státech Evropy, čili určitou "chybou měřítka") žije v republice několik tisíc legálních i nelegálních

---

⁶⁷ ŠÁNDOR, Andor. *Jak přežít nejen teroristický útok: příručka pro každého*. Praha: Autreo, 2017. ISBN 978-80-906845-0-8.

přistěhovalců z různých zemí původu, kteří sem přijeli s nejrůznějšími cíli, a řada z nich se podílí na rozmanité trestné činnosti. Určitým problémem je v návaznosti na neexistenci vnitřních hranic společného evropského prostoru také krátkodobý pobyt cizinců přijíždějících například s obchodními, rekreačními nebo studijními zájmy. Monitorování jejich případného zapojení do přípravy teroristických aktivit je přirozeně nesmírně obtížné.⁶⁸

Z hlediska mezinárodního terorismu se rizika hrozby výrazně zvýšila zapojením České republiky do mezinárodních bezpečnostních organizací, nejzřetelněji do NATO. Následné angažmá české armády v bojích různých válečných kampaní v rámci boje s terorismem, včetně misí podporujících nové státní infrastruktury nebo pozorovatelských misí zakládají pro řadu nepřátel status nepřítele.

Ve Strategii České republiky pro boj proti terorismu od r. 2013 se jako další faktory zmiňují dále společná strategie Evropské unie pro boj s terorismem (včetně sankcí a sankčních seznamů), humanitární pomoc poskytovaná v rámci prevence radikalizace na území jiných států, politická podpora státu Izrael a konečně také riziko seberadikalizace osob, bez skutečných vazeb na teroristické nebo radikální organizace, zvyšující se s dostupností materiálů a informací prostřednictvím nových médií.

4.2.2 Eventuální zdroje teroristické aktivity

Za základní předpokládané zdroje možných teroristických aktivit na území České republiky je možné považovat: mezinárodní teroristické organizace a jejich buňky, případně osoby na ně napojené, lokální extremistické síly, kriminální prostředí spojené se závažnou hospodářskou kriminalitou, patologičtí jedinci.⁶⁹

Mezinárodní terorismus

O rizicích spojených s mezinárodními teroristickými aktivitami již byla řeč výše. Osoby napojené na mezinárodní terorismus přitom nemusí být pouze cizinci,

---

⁶⁸ KRULÍK, Oldřich, Ivan MAŠEK a Otakar J. MIKA. *Fenomén současného terorismu*. Vydání neupřesněno. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta chemická, 2008. ISBN 978-80-214-3600-8.

⁶⁹ JANOŠEC, Josef. *O terorismu: pro pracovníky bezpečnostního systému*. Vydání neupřesněno. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2010. ISBN 978-80-7385-097-5.

kteří by na naše území přicestovali za účelem spáchání teroristických činů, ale také cizinci trvale žijící na našem území (cizinecké komunity), osoby v uprchlických zařízeních a osoby pracující ve prospěch cizích rozvědných služeb.⁷⁰

Specifickou oblastí je pak podpora terorismu spjatá jakkoli s aktivitami na našem území. Může jít čistě o tranzit, získávání finanční podpory a její transfer k teroristickým strukturám, legalizaci výnosů teroristické činnosti, propagaci teroristických aktivit a ovlivňování veřejného mínění, spoluúčast na hybridních útocích (materiální nebo aktivní). Za méně pravděpodobnou, ale reálnou, je nutné považovat hrozbu lokální (izolované) radikalizace, případně zapojení se našich občanů do teroristických aktivit na území jiných států. V neposlední řadě pak Česká republika může být místem nelegálního nákupu zbraní.

Extremismus a jeho propojení s terorismem

Nárůst extremismu v českém prostředí je možné chápat jako reakci na demokratizační procesy po roce 1989. Tím pádem jako skokový a velmi rozsáhlý. Zahrnuje nejrůzněji motivované skupiny (a méně často také jednotlivce), kteří se vymezují proti demokratickým základům státu nebo jeho právnímu prostředí (i v konkrétních oblastech - např. ekologický extremismus).

„Pod pojmem extremismus jsou zahrnovány aktivity se zpravidla ideologickou motivací, které vybočují ze zákonných a ústavních norem, vyznačující se prvky intolerance a útočící proti demokratickým principům a společenskému uspořádání. Extremismus je vžitým pojmem pro krajně vyhrocené, demokratickému systému nepřátelské postoje, přecházející v aktivity, které působí, ať již přímo nebo v dlouhodobém důsledku, destruktivně na stávající demokratický politicko-ekonomický systém, tj. snaží se nahradit demokratický systém systémem antagonistickým tj. totalitním nebo autoritářským, diktaturou, anarchií atd.“⁷¹

---

⁷⁰ KRULÍK, Oldřich, Ivan MAŠEK a Otakar J. MIKA. *Fenomén současného terorismu*. Vydání neupřesněno. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta chemická, 2008. ISBN 978-80-214-3600-8.

⁷¹ ŠČUREK, Radomír. *Bezpečnostní hrozby terorismus a extremismus: skripta*. Ostrava: Technická univerzita, 2008. ISBN 978-80-248-1732-3, s. 36.

Extremistické skupiny se zvláště v posledních několika letech snaží o legalizaci vlastní činnosti ve formě různých neziskových organizací, ale také politických stran nebo hnutí. Jejich obecný příklon k násilné nebo strach budící rétorice, postupné budování struktury jejich vnitřní organizace i zájem o prezentaci vlastní činnosti jsou společnými znaky, které v určité míře intenzivně prakticky způsobují překrytí některých extremistických aktivit s terorismem.⁷²

V podstatě v tomto duchu nerozlišuje mezi extremismem a terorismem publikace Miroslava Mareše, která se věnuje různým sektorům extremismu, který ale rovnou označuje jako terorismus. „Tradiční“ ultra-levicový (a explicitně pak komunistický a anarchistický) terorismus, považuje v aktuální situaci za nepřiličtivě rizikový a vnímá rozdíl mezi jejich rétorikou a skutečnou teroristickou akceschopností. Naproti tomu ultra-pravicový terorismus je vnímán jako daleko militantnější, schopný násilných činů proti přímým obětem (romové, židovská komunita, přistěhovalci apod.), které splňují některé charakteristické znaky terorismu. Dlouhodobě však tyto skupiny nedosahují svých cílů a zvláště v souvislosti s jejich částečnými pokusy etablovat se v politických stranách klesá jejich příklon k násilí a také násilné rétorice. Za nebezpečí přitom považuje případné vyhrocení etnických střetů, zejména v kontextu pronikání islámu na evropskou půdu.^{73 74}

Etnický a teritoriální terorismus je hodnocen po roce 1989 (navzdory řadě násilných činů, které byly směřovány zejména proti romské menšině a naprosto ojedinělých projevů (nerealizované dopisní hrozby) romské, moravské a slovenské etnické minority jako marginální. I do budoucna lze přitom očekávat spíše izolované (i kdyby masové) výbuchy násilí, případně činy hraničící s psychopatologickým terorismem frustrovaného jedince. Také náboženský

---

⁷² JANOŠEC, Josef. *O terorismu: pro pracovníky bezpečnostního systému*. Vydání neupřesněno. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2010. ISBN 978-80-7385-097-5.

⁷³ MAREŠ, Miroslav. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2005. ISBN 80-903333-8-9.

⁷⁴ Zajímavá je v tomto kontextu až bytostná snaha náboženských menšin zvláště mimo metropoli o co nejvyšší „neviditelnost.“ Patrná je i v rozhovorech v citovaném článku Dušana Mikušoviče. Podepisuje se na ní i velmi silně a zvláště na sociálních sítích ventilované xenofobní či islamofobní veřejné mínění. Zvláště po kulminaci migrační krize po roce 2015 se část tohoto extremismu přenesla do veřejného prostoru a dokonce para-legálních politických aktivit. Způsob jejich prezentace velmi často obsahuje prvky, které mohou v muslimech oprávněně vzbuzovat obavy.

terorismus spadá v tuto chvíli do ranku potenciálního nebezpečí a je výrazně vázán především na nadnárodní terorismus, jak bylo uvedeno výše. I pro výraznou náboženskou homogenitu a sekularitu je závažnější hrozba náboženského terorismu bez mezinárodního kontextu spíše nepravděpodobná.

Poměrně rozsáhlou kapitolu pak autor věnuje ekologickému terorismu jako poměrně ojedinělé, nicméně v českém prostředí neznámé, možnosti prosazování ekologických cílů nebo hodnot teroristickými aktivitami. Také ekoterorismus se ale na našem území omezoval doposud na rozsahem menší aktivity, navíc zásadně absentující násilí na lidech. Autor naopak upozorňuje na velmi dobrou schopnost sebeorganizace těchto skupin a na postupné pronikání mezinárodních organizací ze Severní Ameriky a západní Evropy. Jako výrazný negativní ko-faktor případného rozvoje násilné aktivity považuje v 90. letech minulého století započatý (a doposud zřetelně přítomný) étos nadužívání pojmu ekoterorismus s aktivitami, které souvisejí spíše s občanskou angažovaností nebo obecně environmentální politikou, jakož i dlouhodobou frustraci z pomalosti změn v chápání pro-ekologického aspektu ve veřejném rozhodování.⁷⁵

Kriminální terorismus

I v oblastech organizovaného zločinu, u kterého není politická motivace primárním rozměrem, je možné vnímat sekundární riziko napojení na terorismus. Stejně jako u mezinárodního terorismu může jít zejména o logistické operace, financování, informační a “zpravodajskou” podporu a nákup zbraní. Zvlášť nebezpečné jsou v tomto kontextu kriminální aktivity národnostních menšin. Platí přitom, že podpora terorismu může být naprosto necíleným side-efektem jiné závažné kriminality. Tento fakt je důsledkem na jedné straně anonymity jednotlivých aktérů této činnosti, na straně druhé lhostejností zapojených stran o sekundární dopady. Demonstrativně: například překupníkům se zbraněmi může být lhostejné, kde se jimi bude střílet.⁷⁶

---

⁷⁵ MAREŠ, Miroslav. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2005. ISBN 80-903333-8-9.

⁷⁶ JANOŠEC, Josef. *O terorismu: pro pracovníky bezpečnostního systému*. Vydání neupřesněno. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2010. ISBN 978-80-7385-097-5.

Propojení šedé a často legální ekonomiky (historicky i aktuálně) se velmi rozsáhle věnuje italská novinářka a politická analytička Loretta Napoleoni. Ta ji například demonstuje na obchodech s medem v prostředí blízkovýchodních a arabských zemí. Jednak je tento obchod s regionálně populární surovinou schopen sám o sobě financovat teroristické aktivity, jednak je vhodný pro svou konzistenci a lepkavost k ukryvání kontrabandu. I z tohoto zdánlivě úsměvného mikropříběhu (který ale není úsměvný v kontextu toho, že jde o financování takových projektů jako je al-Káida, nebo Egyptský islámský džihád) je možné odvodit, jak rozsáhlá je ekonomická síť zajišťující teroristické struktury. „*Je jasné, že privatizací terorizmu a následným vznikem nové ekonomiky teroru se zvýšil rozsah legitimních obchodů řízených ozbrojenými skupinami. Dnes se i malé buňky o sebe dokážou po finanční stránce zcela postarat cestou legálních i nelegálních činností.*”⁷⁷ Nicméně právě rozkrytí sekundární kriminální činnosti může být paradoxně také snazší cestou k odhalení teroristické buňky. Je přitom pravděpodobné (a zaznamenané, ač izolované kauzy to potvrzují), že se takové případy budou objevovat také ve střední Evropě, Českou republiku nevyjímaje.

Specifickým pohledem na kriminální terorismus je jeho vnímání coby nástroje dosahování politických nebo společenských cílů kriminálních skupin. Taková teroristická činnost se potom dá rozlišit podle toho, na koho má působit. Může jít o aktivity namířené proti široké veřejnosti (s cílem její aktivizace v tlaku na veřejnou správu), proti orgánům a organizacím činným v prosazování práva (zpravidla tedy bezpečnostním složkám, justici a médiím), členy konkurenčních nebo vlastních kriminálních skupin (jak bylo zmapováno výše, především v návaznosti na ekonomickou kriminalitu v 90. letech 20. stol.) a konečně s tzv. “čištěním prostoru” pro fungování takové skupiny - zbavování se legální konkurence, vnikání nelegálních aktivit do jinak legálních služeb atd. V českém prostředí se případy tohoto typu terorismu kryjí také s aktivitami zločineckých skupin, mediálně (a často i kriminalisty) označovaných jako gangy. Za aktuálně marginální je hrozba tohoto typu v českém prostředí bohužel považována i proto, že jsou tyto skupiny schopny daleko efektivněji schopny dosahovat svých cílů

---

⁷⁷ NAPOLEONI, Loretta. *Teror s.r.o: po stopách finančních zdrojů teroristických sítí*. Praha: Metafora, 2007. ISBN 978-80-7359-107-6, s. 285.

použitím jiných nástrojů než ostentativním terorem - zejména korupcí, finančním vlivem nebo neveřejným násilím. Svou roli sehrává i riziko zvýšené represivní aktivity bezpečnostních složek, v případě nárůstu brutality.

Každopádně určité napětí a latentní strach z aktivit "všemocného" podsvětí ve společnosti existuje. Souvisí se dvěma základními faktory. Prvně - těmto případům (ať už jde o vraždy, únosy, nastražené výbušniny, zháňství nebo vydírání) se dostává velké mediální pozornosti. Téma je atraktivní pro velmi častou exponovanost oběti nebo podezřelých případně předpokládaných pachatelů. Zadruhé je podobně často patrné napojení na legální politické struktury (různé úrovně), čímž vzniká pocit prorůstání organizovaného zločinu (mafie) do řízení státu. Právě strach, že může mít zločinecká struktura reálnou moc nebo vliv (byť místní nebo regionální) je závažným dopadem toho, co bychom mohli považovat za teroristickou aktivitu organizovaného zločinu.

4.3 Strategie České republiky pro boj s terorismem

V souvislosti s útoky po 11. září 2001 a zvýšené hrozbě teroristických útoků na území Evropy, rezonovala tato hrozba také v evropských organizacích a státech. Rada bezpečnosti OSN přijala v souvislosti s útoky v roce 2001 Rezoluci k boji proti terorismu, v tomtéž roce byl přijat také Akční plán EU v boji proti terorismu. V návaznosti na tato mezinárodní politická rozhodnutí byl Usnesením vlády České republiky ze dne 10. dubna 2002 přijat Národní akční plán v boji proti terorismu. Tento lze považovat za prvotní dokument a předchůdce Strategie České republiky pro boj proti Terorismu.⁷⁸

Strategie České republiky pro boj proti Terorismu byla dne 20. března 2013 schválena Usnesením Vlády ČR č. 200. Jedná se o dokument obecné povahy, není režimově utajován a je volně přístupný. Úvod Strategie obsahuje zejména stručný nástin do problematiky terorismu a boje proti němu. Jsou v něm vymezeny základní principy České republiky v boji proti terorismu:

---

⁷⁸ MIKA, Otakar J. *Současný terorismus: řešení krizových situací*. Praha: Triton, 2003. ISBN 80- 7254-409-8

- soulad boje s terorismem s Bezpečnostní strategií ČR a dalšími klíčovými dokumenty;
- respektování principů demokracie a ochrany lidských práv;
- spolupráce a sdílení informací mezi zainteresovanými institucemi;
- prohlubování zapojení České republiky do mezinárodních aktivit (neznamena to však přenášet aktivity, které jsme schopni řešit na národní a lokální úrovni);
- budování a prohlubování důvěry mezi stejně smýšlejícími zahraničními partnery;
- prověřování (cvičení) schopností čelit hrozbě terorismu;
- vzdělávání;
- aktivní přístup při prevenci hrozeb;
- informování veřejnosti v účelném a přiměřeném rozsahu; - maximální pomoc, podpora a ochrana subjektům, které poskytnou informace o připravovaných teroristických akcích.

Následně se strategie vymezuje do celkem pěti kapitol, které úzce souvisí nebo jsou propojeny s bojem proti terorismu, případně jsou cílem, kterého chce Česká republika v tomto ohledu dosáhnout.

- Zlepšení komunikace a spolupráce mezi subjekty, zapojenými do boje proti terorismu a zkvalitňování podmínek pro výkon jejich činnosti;
- Ochrana obyvatelstva, kritické infrastruktury a jiných cílů, potenciálně zranitelných teroristickým útokem;
- Bezpečnostní výzkum, vzdělávání a informování veřejnosti ve vztahu ke konkrétním aspektům boje proti terorismu;
- Prevence radikalizace ve společnosti a boj proti rekrutování do teroristických struktur;
- Legislativní a mezinárodně právní otázky;

Závěr obsahuje priority a cíle České republiky v oblasti boje proti terorismu.⁷⁹

Mezi základní principy boje proti terorismu v České republice patří, aby byl tento boj v souladu s Bezpečnostní strategií ČR a ostatními důležitými dokumenty a zároveň byla respektována demokracie a dodržována ochrana lidských práv.⁸⁰

Z uvedené strategie vyplývá, že si je Česká republika vědoma možného rizika teroristických útoků na svém území. Ráda by pro své využití přejímala strategie a metody fungování bezpečnostních systémů od států, které s terorismem dlouhodobě a poměrně úspěšně bojují. Současně si je plně vědoma svých závazků se spojenci, a proto se snaží dlouhodobě analyzovat vyvíjející se a měnící se vnitrostátní i mezinárodní situaci, a to v kontextu právě boje s terorismem. Právě s vědomím svých závazků se účastní zahraničních misí a aktivně se začleňuje do pracovních skupin EU a Rady Evropy (Terrorism Working Group, COTER, The Committee of Experts on Terrorism). Boj s terorismem pak nevymezuje striktně a přímočaře, nýbrž jej chápe v kontextu a propojením s další závažnou trestnou činností (extremismus, organizovaný zločin, obchod se zbraněmi a narkotiky, obchod s lidmi), ale také v souvislosti s financováním terorismu. Česká republika se pak klade za cíl zejména prevence, nikoliv reakce až v době bezprostřední hrozby či vypuknutí konkrétního incidentu.⁸¹

Velkou roli při rozkrývání a odhalování teroristických aktivit hraje vzájemná spolupráce policejních a zpravodajských složek. Zpravodajské služby sehrávají nejvýznamnější roli v době příprav teroristických činů, jejich úkolem je shromažďování dat a informací o teroristických strukturách a jejich aktivitách, o jejich financování, o radikalizaci a náboru nových členů. Získané informace následně předávají tuzemským policejním složkám, případně se o ně dělí dle potřeby s dalšími zpravodajskými či policejními složkami jiných (zajímavých) států. Policejní orgán, jakožto orgán činný v trestním řízení,

---

⁷⁹ Srov. Strategie České republiky pro boj proti Terorismu, Praha, 2013

⁸⁰ Srov. Strategie České republiky pro boj proti Terorismu, Praha, 2013

⁸¹ Srov. Strategie České republiky pro boj proti Terorismu, Praha, 2013

následně přebírá získaná data a informace. Pokud tomu okolnosti nasvědčují, zahájí a vede přípravné řízení, jakožto úvodní část řízení trestního.

Závěr

Terorismus, jak se může zprvu zdát, není pojem který by vznikl a rozvíjel se v posledních desetiletích. Z historického hlediska totiž sahá až do období Velké Francouzské revoluce, kdy byly určité formy teroru používány ve formě státního terorismu. Terorismus během této doby prošel 4 základními vývojovými stádii, přičemž se postupně transformoval z myšlenky ublížit úzké skupině osob před zraky jiných (teroristické akty atentátů), do současné podoby. Z této práce by mělo být patrné, že se jednalo o přirozený vývoj, který se přizpůsoboval jednak specificky místu a času (lokálně), ale také také vývoji globálnímu. Nepochybně jsme také vyhodnotili jako významný nebo zlomový okamžik v tomto procesu rozvoj islamistického fundamentalismu a terorismu na začátku 21. století. Od útoků na Světové obchodní centrum a Pentagon se totiž datuje nejen období častých a zásadních teroristických činů, spojených s touto náboženskou ideologií, ale také globálně vedená "válka proti terorismu", který ale zároveň také získal globální podobu. Vnímání boje s teroristickými strukturami jako nové formy války redefinovalo také vnímání samotné podstaty válčení, včetně náhledu na jeho tradiční subjekty a podoby, včetně určitého časového ohraničení. Práce poukázala také na fakt, že neexistuje jednotná definice pojmu terorismu, a to ani v rámci konkrétního území, což je zapříčiněno zejména subjektivním vnímáním a postoji jednotlivých států. Pokud se přidržíme základního vymezení OSN, přijatého v rezoluci Rady bezpečnosti č. 1566 z 8. října 2004, pak jako *teroristický* můžeme hodnotit „každý kriminální akt spáchaný se záměrem způsobit smrt nebo vážné zranění s cílem vyvolat v zasažené společnosti pocit strachu, zastrašovat obyvatelstvo... a nutit vlády nebo mezinárodní organizace k nějakým opatřením, nebo je naopak od některých opatření či činů odrazovat." Stejná rezoluce odstartovala mezinárodní sankční systém konkrétních osob jako další důležitý prvek v globálním boji s terorismem.

Jak patrné, vytvoření vlastní definice, a s tím spjaté strategie proti terorismu, do značné míry reflektuje potřeby konkrétních států i jejich situaci (jako aktéra boje proti terorismu a mezinárodnímu terorismu), což se odvíjí nejen od ekonomických a vojenských možností a aktivit, ale především od subjektivně vnímaných pocitů reálného nebezpečí a strachu ve společnosti. Jinak budou

terorismus vnímat obyvatelé států, ve kterých je na "denním pořádku", jinak ti kteří jej prožívají nárazově, jako ostentativní a svým způsobem teatrální násilné útoky na víceméně náhodné veřejné cíle.

Právě v těchto souvislostech je pochopitelný také postoj vládního aparátu USA. Po útocích na Pearl Harbor se v září 2001 jednalo totiž o první útok, ke kterému došlo na území Spojených států amerických. S přihlédnutím k rozsahu útoku, počtu obětí a škodám na majetku, je pochopitelná plošná panika obyvatelstva. Současně je třeba podotknout, že si ve stejnou chvíli hrozbu globálního terorismu začalo uvědomovat také mnoho států Evropy. Tento strach se na území starého kontinentu prohloubil následnými teroristickými útoky ve Francii, Velké Británii aj. Jednotlivé státy vzhledem ke své historii zaujímaly postoje a vytvářely strategie v boji proti terorismu.

Nejaktivnějším byly v tomto ohledu znovu Spojené státy americké. Právě po útocích 11. září totiž vláda G. Bushe využívá paniky a strachu obyvatelstva a ve svém projevu před Americkým kongresem vyhlašuje válku mezinárodnímu terorismu, teroristické struktuře Al-Káida, pasuje terorismus do role "globálního zla" a USA do role určité protiváhy k němu, a zahajuje rozsáhlé vojenské akce mimo území Spojených států, za účelem eliminace teroristických skupin. Nejednalo se však o jediný způsob reakce. Ne dlouho po útocích byl přijat tzv. vlastenecký zákon, který velkou měrou odráží potřebu efektivního boje s terorismem, a proto zpravodajským a policejní složkám USA uděluje rozsáhlé pravomoce, za účelem sběru dat, ale také samotného vyšetřování.

Státy ležící na Evropském kontinentu, zejména ty, které jsou členy Evropské unie, v rámci institucionální spolupráce vytvářejí nové, či pozměňují staré strategické plány v boji proti terorismu, v rámci mezinárodní spolupráce dochází k transformaci mezinárodních policejních složek (Interpol, Europol), protože se Islámský terorismus stává akutní hrozbou také pro ně. Ačkoliv jsou obdobně jako tomu bylo na půdě USA, rozšiřovány pravomoci policejních a vojenských orgánů, státy EU nepodnikají žádné významné vojenské kroky ani operace. Na Blízkém východě a v Afghanistanu pak působí zpravodajské a policejní složky pro vojenské složky USA, spíše podpůrně.

Oproti tomu Ruská federace (ačkoliv je sama dlouhodobě sužována čečenským terorismem) nemá zvýšenou potřebu zabývat se hrozbou

mezinárodního terorismu. Jeho postoj k otázkám ochrany společnosti a nasazení vojenských policejních složek do boje s Islámským terorismem, odráží skutečnost, že hrozba Islámského terorismu nepředstavuje pro federaci zvýšené ohrožení. Z tohoto důvodu její postoj reflektuje opatření USA a více než terorismus, řeší své postavení a mocenské zájmy. Jak patrně nejpozději od operací na Krymu a východě Ukrajiny od roku 2014 jsou některé postupy Ruské federace hodnotitelné jako příklon k teroristickým způsobům prosazování vlastních zájmů.

Po vzájemné komparaci všech tří vybraných směrů se autorovi práce jeví jako nejlepší politika boje s terorismem právě ta na straně Evropské Unie. Oproti Spojeným státům se zabývá spíše otázkou bezpečnosti na vlastním území, vytváření preventivních programů, monitoringu aktivit teroristických skupin a analýzou možnosti radikalizace vlastních občanů a imigrantů. Ačkoliv jsou policejní i vojenské jednotky v pohotovosti a připraveny zakročit, nejsou úderné vojenské akce vedeny s takovou odhodlaností a razancí, jako tomu je u USA.

V práci jsme podrobně vymezili také nadnárodní organizace, zabývající se justiční a policejní spoluprací, popsána byla také jejich struktura, činnost a nástroje, které při své činnosti používají. Závěrečný exkurz do vývoje extremistických a teroristických skupin a jejich působení na území České republiky, strategických plánů boje proti nim a role některých institucí aktualizoval a lokalizoval problematiku terorismu v podmínkách a realitě našeho státu a jeho politiky.

Ačkoliv hrozba přímého a svým způsobem "tradičního" teroristického útoku na území České republiky není nikterak velká, musí se náš stát aktivně podílet na odhalování teroristických skupin v rámci mezinárodní spolupráce. K tomu využívá jak policejní orgány, tak také zpravodajské služby. Jako integrální součást mezinárodních struktur boje s terorismem nechráníme pouze vlastní zájmy a nesnižujeme rizika pro vlastní obyvatelstvo, ale podílíme se na minimalizaci těchto nebezpečí v kontextu rodiny evropských států a transatlantických vazeb. Jakkoli lokálně specifické a svým způsobem i bizární teroristické činy, ke kterým došlo v posledních letech na našem území jsou totiž varováním, že jakkoli mohou být

rizika terorismu překryta jinými, obdobně strach vyvolávajícími jevy a událostmi, je hrozba terorismu v globalizovaném světě skutečnou hrozbou a protiteroristická agenda skutečnou výzvou prakticky pro všechny vyspělé, demokratické státy světa. Spolupráce na jejich řešení je minimálně v evropském kontextu dlouhodobě ukázkou funkční, rozvíjející se a strategicky životně důležité dovednosti moderních států.

Seznam použitých zdrojů

BONANATE, Luigi. *Mezinárodní terorismus*. Praha: Columbus, 1997. ISBN 80-85928-45-0.

CARR, Caleb. *Dějiny terorismu: dějiny války proti civilistům : [od starověku po současnost]*. Praha: Práh, 2002. ISBN 80-7252-063-6.

DELPECH, Thérèse. International terrorism and Europe. *Chaillot papers*, 2002, č. 56, s. 8-9. ISSN 1017-7566

EICHLER, Jan. *Terorismus a války v době globalizace*. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1790-9

GREILSAMER, Laurent; BOHMAN, Martin. *Interpol : Policisté bez hranic*. Praha : Themis: Nakladatelství Ministerstva vnitra, 1998. 280+16 přílohy s. ISBN 80-85821-69-9

HEIDEKING, Jurgen, Christof MAUCH. *Dějiny USA*. Praha: GRADA, 2003. ISBN 978-80-247-2894-0.

JANOŠEC, Josef. *O terorismu: pro pracovníky bezpečnostního systému*. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2010. ISBN 978-80-7385-097-5.

KRULÍK, Oldřich, Ivan MAŠEK a Otakar J. MIKA. *Fenomén současného terorismu*. Vydání neupřesněno. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta chemická, 2008. ISBN 978-80-214-3600-8.

KROPÁČEK, Luboš. *Islámský fundamentalismus*. Praha: Vyšehrad, 1996. ISBN 80-7021-168-7

MAREŠ, Miroslav. *Extremismus v ČR: Náboženský extremismus. Demokracie versus extremismus*. Praha, 2013, ISBN 978-80-905551-0-5

MAREŠ, Miroslav. *Protiteroristická politika Evropské unie*. Sociální studia. Brno: Fakulta sociálních studií MU v Brn, 2004, roč. 1, č. 1, s. 21-48. ISSN 1214-813X.

MAREŠ, Miroslav. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2005. ISBN 80-903333-8-9.

MIKA, Otakar J. *Současný terorismus: řešení krizových situací*. Praha: Triton, 2003. ISBN 80-7254-409-8

Pikna, B. a kol. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie*. Praha: Linde Praha a.s. 2006, 80-7201-616-6

STRMISKA, Maxmilián. *Politický terorismus: úvod do studia politického terorismu v demokratických systémech*. Brno: Masarykova univerzita, 1996. ISBN 80-210-1360-5.

ŠÁNDOR, Andor. *Jak přežít nejen teroristický útok: příručka pro každého*. Praha: Autreo, 2017. ISBN 978-80-906845-0-8

ŠČUREK, Radomír. *Bezpečnostní hrozby terorismus a extremismus: skripta*. Ostrava: Technická univerzita, 2008. ISBN 978-80-248-1732-3.

ŠTRUMA, Pavel, Jana NOVÁKOVÁ a Veronika BÍLKOVÁ. *Mezinárodní a evropské instrumenty proti terorismu*. Praha: C. H. Beck, 2003. ISBN 80-7179-305-1.

VEGRICHTOVÁ, Barbora, Miroslav. *Hrozba radikalizace: Terorismu, varovné signály a ochrana společnosti*. 2019, Praha : Grada, ISBN 978-80-271-1069-8.

Světový terorismus: encyklopedie. Praha: Svojtka & Co., 2001. ISBN 80-7237-340-4.

EVROPSKÝ POLICEJNÍ ÚŘAD. *Přehled o Europolu – Souhrnná zpráva o činnostech Europolu*. Lucemburg: Úřad pro publikace Evropské unie, ISBN 978-92-95078-01-7

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY: *Strategie České republiky pro boj proti Terorismu*, Praha, 2013

Internetové zdroje:

Anarchisté teroristický útok na vlak neplánovali, potvrdil soud. *iDNES.cz - s námi víte víc* [online]. 27. 3. 2018 [cit. 25.02.2021]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/anarchiste-vlak-policie-utok-soud.A180327_120725_domaci_elka?zdroj=vybava_idnes

Bývalý imám Shehadeh půjde na deset let do vězení, potvrdil odvolací soud.. *iROZHLAS - spolehlivé a rychlé zprávy* [online]. 21. 5. 2020 [cit. 25.02.2021]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/samer-shehadeh-praha-rozsudek-imam-terorismus_2005211121_ako

Čech, který chtěl k Islámskému státu, dříve propuštěn nebude. Soudkyně není přesvědčena, že se napravil. *iROZHLAS - spolehlivé a rychlé zprávy* [online]. 1. 10. 2019 [cit. 25.02.2021]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/jan-silovsky-islamsky-stat_1910010829_pj

E-JUSTICE, Eurojust [online]. 2021 [cit. 15.9.2022]. Dostupné z: <https://e-justice.europa.eu/contentPresentation.do?clang=cs&idTaxonomy=23>

Eurojust.eu, About us [online]. 2022 [cit. 15.9.2022]. Dostupné z: <https://www.eurojust.europa.eu/cs/about-us/what-we-do>

EUROPOL, The European Police Office [online]. 2011 [cit. 16.05.2022]. Dostupné z: <http://www.europol.europa.eu/index.asp?page=home&language>.

EUROPOL, The European Police Office [online]. 2011 [cit. 2022-05-16]. Dostupné z: <http://www.europol.europa.eu/index.asp?page=home&language>.

Evropská služba pro vnější činnost [online] [cit. 21.12..2022] Dostupné z: <http://www.eeas.europa.eu>

FRYŠTÁK, Marek. Mezinárodní policejní spolupráce. *Policista*. 2003, 4, příloha. Dostupný také z <https://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/policista/2003/04/mezi.html>.

i-dnes.cz: zahraniční zprávy [online]. [cit.21.9.2001]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/bush-kdo-neni-s-usa-je-na-strane-teroristu.A010921_171056_zahranicni_zem

Institute for Economics & Peace. Global Peace Index 2020: Measuring Peace in a Complex World, Sydney, June 2020. dostupné z: <http://visionofhumanity.org/reports> (accessed Date Month Year).

INTERPOL [online]. 2010. INTERPOL member countries (188). Dostupné z: <http://www.interpol.int/Public/ICPO/Members/default.asp>.

INTERPOL [online]. 2010. History. Dostupné z: <https://www.interpol.int/Public/icpo/governance/sg/history.asp>

INTERPOL [online]. 2010. History. Dostupné z: <http://www.interpol.int/Public/ICPO/LegalMaterials/constitution/constitutionGenReg/constitution.asp>

INTERPOL [online]. 2010 [cit. 2011-05-16]. Statut Interpolu (v originále). ICPO-INTERPOL Constitution and General Regulations. Dostupné z: <http://www.interpol.int/Public/ICPO/LegalMaterials/constitution/constitutionGenReg/constitution.asp>

JANEČKOVÁ, Bronislava a Rostislav TAUD. Česko(slovensko) jako líheň teroristů? Projevy terorismu u nás až do klíčového roku 2001. *Český Rozhlas Dvojka* [online]. 18. leden 2017 [cit. 2021-02-24]. Dostupné z: <https://dvojka.rozhlas.cz/ceskoslovensko-jako-lihen-teroristu-projevy-terorismu-u-nas-az-do-klicoveho-roku-7455236>

MIKO, Martin. *Počátky terorismu v Čechách: Anarchisté odpálili granát v centru Prahy, nakonec je zachránila amnestie*. G.cz – Internetový magazín bez zábran [online]. 11. 6. 2020 [cit. 24.02.2021]. Dostupné z: <https://g.cz/pocatky-terorismu-v-cechach-anarchiste-odpalili-granat-v-centru-prahy-nakonec-je-zachranila-amnestie/>

mvcr.cz – ostatní hybridní hrozby radikalizace [online]. [cit.1.12.2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/chh/clanek/ostatni-hybridni-hrozby-radikalizace.aspx>

PLAW 107-56-OCT, 26 2001 [online]. [cit.26.9.2001]. Dostupné z: <https://www.congress.gov/107/plaws/publ56/PLAW-107publ56.pdf>

policie.cz – ncoz . extremismus [online]. [cit.1.12.2022]. <https://www.policie.cz/clanek/ncoz-extremismus-co-je-extremismus.aspx>

Policie ČR : Útvary Policie ČR [online]. 2010 [cit. 22.5-2022]. EUROPOL : Právní základy činnosti. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/pravni-zaklady-cinnosti.aspx>.

PRCHAL, Lukáš. Přidal se k proruským separatistům v Doněcku, v Česku mu za terorismus hrozí dvacet let. *Deník N - Nezávislý český deník* [online]. 22.6.2019 [cit. 25.02.2021]. Dostupné z: <https://denikn.cz/167062/pridal-se-k-proruskym-separatistum-v-donecku-v-cesku-mu-za-terorismus-hrozi-patnact-let/>

Proces proti bandě záškodníků, diversantů a teroristů. *Rudé právo* [online]. 1955, roč. 35, čís. 32, s. 2. [cit. 23.10.2016]. Dostupné z: <http://archiv.ucl.cas.cz/index.php?path=RudePravo/1955/2/2/2.png>

radiozurnal.rozhlas.cz – rozdíl mezi islámem a islamismem [online]. [cit.1.12.2022]. Dostupné z: <https://radiozurnal.rozhlas.cz/rozdil-mezi-islamem-a-islamismem-neni-jen- nekolik-pismen-rika-autorka-knihy-tady-6210413>

Strategie Evropské unie pro boj proti terorismu ve znění k 30. listopadu 2005 [online]. [cit.1.3.2011]. Dostupné z: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST%2014469%202005%20REV%204/CS/pdf>

Terorismus a jeho projevy v někdejším Československu a dnešní České republice. Ministerstvo vnitra České republiky: Bezpečnostní výzkum [online]. Copyright © 2020. [cit. 24.02.2021]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/vyzkum/docDetail.aspx?docid=47627&docType=ART>